

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

13^E JAARGANG

WOENSDAG 13 JUNI 1928

No. 650

INHOUD.

	Blz.
DE CONTRÔLE IN DE ZIEKTEWET I door <i>Mr. Dr. J. van Bruggen</i>	500
I Izer en Staal in 1927 II (Slot) door <i>G. S. K. Blaauw</i> ..	501
Het Werkgeversrapport over de Arbeidsbeurzen door <i>W. F. Detiger</i> met Naschrift door <i>Mr. Dr. J. H. van Zanten</i>	503
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De discussie over de Buitenlandsche credieten van Duitschland door <i>Dr. Carl Krämer</i>	505
AANTEKENINGEN:	
Een analyse van de Amerikaansche geldmarkt ..	506
Indexcijfers van groothandelsprijzen	508
BOEKAANKONDIGINGEN:	
J. van der Poel: Wetgeving op In-, Uit- en Doorvoer en de Accijnzen in het Algemeen, bespr. door <i>A. B. J. Prakken</i>	509
MAANDCIJFERS:	
Emissies in Mei 1928	510
Resumé uit het „Monthly Bulletin of Statistics” ..	511
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	512—518
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra.*

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedlegeerd lid: *Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.*

Redacteur-Secretaris: *S. Posthuma.*

Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruigeplaatweg.*

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.*

12 JUNI 1928.

In den toestand van de geldmarkt kwam nog weinig verandering. Het aanbod van geld werd iets grooter, maar eerst in het laatst der week werd het aanbod van wissels minder dringend. Daardoor bleef de rente aanvankelijk nog vrij hoog en werd voor prima papier meestal nog $4\frac{5}{16}$ pCt. toegestaan. Later kon men voor $4\frac{1}{4}$ of $4\frac{3}{16}$ pCt. slagen; terwijl gisteren voor $4\frac{1}{8}$ pCt. werd afgedaan. De prolongatierente

daalde van $4\frac{1}{2}$ op 4 pCt. en call geld liep van $4\frac{1}{4}$ tot $3\frac{1}{2}$ pCt. terug.

* * *

De post binnenlandsche wissels op den weekstaat van de Nederlandsche Bank wijst een vermindering aan van ruim f 4 millioen, de post beleeningen een daling van ruim f 0,5 millioen. De post papier op het buitenland vertoont een onbeteekenende stijging, de diverse rekeningen onder het actief daarentegen een daling van ruim f 2 millioen.

Het renteloos voorschot aan het Rijk liep terug met ruim f 1,3 millioen. Een kleine vermindering van de gouden en een ietwat grootere van de zilveren munt deden den metaalvoorraad dalen met ruim f 1,4 millioen.

De bankbiljetten in omloop zijn thans weder gedaald en wel met ruim f 21 millioen van bijna f 812 millioen op ruim f 790,5 millioen. De rekening-courant-saldi van anderen stegen met bijna f 12 millioen.

Het beschikbaar metaalsaldo steeg met bijna f 0,5 millioen van ruim f 289,6 millioen op bijna f 290,1 millioen. Het dekkingspercentage bedraagt nagenoeg 55.

* * *

De wisselmarkt was stil en de schommelingen in de koersen waren van weinig beteekenis. Ponden en Dollars waren iets vaster, daarentegen waren Marken weder flauw. In Fransche Francs was de rust weder teruggekeerd, de Banque de France kocht en verkocht weder op den ouden voet. In de overige wissels waren de schommelingen evenmin van veel beteekenis.

LONDEN, 11 JUNI 1928.

De geldruimte, veroorzaakt door de War Loan Coupon betaling op 1 Juni, hield ook gedurende de afgelopen week aan, zoodat het namiddaggeld tot $2\frac{1}{2}$ pCt. terugliep en Zaterdag tot onder dien prijs niet te plaatsen was.

Onder die omstandigheden en in verband met de verdere bedragen aan goud, die uit Amerika en Afrika werden ingevoerd, was disconto zeer zwak en sloot op niet hooger dan $3\frac{1}{4}$ pCt., terwijl de schat-kistwissels Vrijdag tot even boven $3\frac{3}{4}$ pCt. werden toegewezen.

De effectenmarkt was dientengevolge vast voor goede beleggingswaarden, terwijl de markt voor industriele waarden, onder den invloed van de Amerikaansche beurs, flauw gestemd was.

DE CONTRÔLE IN DE ZIEKTEWET.

I.

Wanneer men den administratieven kant van het ontwerp tot wijziging der Ziektewet, door Minister Slotemaker de Bruine bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal ingediend, bestudeert, is een van de belangrijkste verschillen met de bestaande wet, dat in dit ontwerp de registratie der verzekerden wordt beperkt tot die arbeiders, welke bij de Raden van Arbeid zijn verzekerd, terwijl de Ziektewet-Talma een algemeene registratie van alle verzekerden bij de openbare organen voorschrijft.

Tot de kern van de vraag naar de wenschelijkheid eener algemeene registratie van alle verzekerde arbeiders dringt men eerst door, indien men de tweevoudige functie van het openbare orgaan bij de uitvoering der sociale verzekering, te weten die van controleerend lichaam en van risicodrager, van den aanvang af in het oog vat.

De ziekteverzekering is een *verplichte* verzekering en het is velen blijkbaar niet duidelijk, dat — al moge er naar gestreefd worden bestaande op vrijwilligheid gebaseerde ziekingeldregelingen zooveel mogelijk in vrijheid te laten voortbestaan — ten gevolge van dit verplichte karakter bij de Ziekteverzekering bepaalde administratieve eischen aan allen, die bij deze wet betrokken zijn, werkgevers, werknemers en risicodrager, gesteld moeten worden.

Ieder arbeider, die voldoet aan de voorwaarden, welke in de wet worden genoemd, is verplicht verzekerd en zulks beteekent tweërlei, vooreerst, dat er zorg voor gedragen moet worden, zoodanig controle te oefenen, dat geen werkelijk verzekerde aan de verzekering ontsnapt en in de tweede plaats, dat voor zulk een verplichte verzekerde ten alle tijde de risicodrager is aangewezen, die verplicht is hem bij ziekte het ziekingeld te doen uitkeeren, maar die dan ook omgekeerd het volste recht heeft de voor hem verschuldigde premie in te vorderen.

Ten aanzien van de controleerende functie der Raden van Arbeid geeft de Ziektewet in haar laatste versie geen explicite regeling, maar dwingt zij de Raden van Arbeid in hun functie van risicodrager vanzelf tot een intensieve controle.

Immers, de verzekeringsportefeuille der Raden van Arbeid wordt gevormd door van alle verplicht-verzekerden af te trekken diegenen, welke bij een bijzonderen risicodrager zijn ondergebracht. Automatisch zijn verzekerd bij het openbaar orgaan allen, die niet of die niet meer bij een bijzonderen risicodrager thuis behooren.

Wendt zich zulk een verzekerde — ook al is hij niet geregistreerd — tot het openbaar orgaan, dan moet dit hem — al is voor hem nooit premie betaald — ziekingeld uitkeeren en kan achteraf getracht worden om de premie, die verschuldigd was, na te vorderen met al de moeite en administratiekosten hieraan verbonden.

Wat zal de toestand worden, indien een eenigszins beduidende groep verzekerden, wier risico het openbaar orgaan draagt, onbekend blijft? In het kort deze: voor die verzekerden van deze categorie, welke ziek worden en ziekingeld trekken, zal achteraf de premie worden nagevorderd, maar voor dat gedeelte dezer groep, dat niet ziek wordt, zal als regel geen premie-navordering kunnen geschieden, tenzij bij toeval bemerkt wordt, dat een bepaalde man of vrouw inderdaad verzekerd is geweest. Aangezien de premie van te voren moet worden vastgesteld in de onderstelling, dat in een bepaald gemiddeld aantal ziekingevallen en gedurende een bepaald gemiddeld aantal dagen per jaar ziekingeld zal worden uitgekeerd; volgt uit het bovenstaande, dat bij een eenigszins veelvuldig ontglippen van verzekerden aan de controle, het openbaar orgaan als risicodrager den last draagt, omdat te weinig premie wordt ontvangen en het is met het oog daarop, dat de controlemiddelen, die aan

de openbare organen ten dienste worden gesteld, aan den eisch van betrouwbaarheid moeten voldoen.

Het eenige betrouwbare middel daartoe is een algemeene registratie van alle verzekerden door de openbare organen, zooals de ongewijzigde wet-Talma kent. Zonder deze dreigt immer het gevaar, dat arbeiders „spurlos versenkt” geraken, vooral bij die groepen, welke seizoenarbeid verrichten, afgewisseld door eigen werk, in beroepen, waar sterke mutaties en migraties der arbeiders voorkomen, bij al die velen, die, zonder losse arbeiders te zijn, in een tamelijk los verband arbeiden, bij huisarbeiders en dergelijke personen — slechts enkele groepen zijn hier aangeduid —, waarbij wij er bovendien op wijzen, dat ook bij werkloosheid het gevaar zal dreigen, dat zij, die opnieuw het werk hervatten, niet als verzekerden bekend worden.

Algemeene registratie van alle verzekerden in de klappers van de openbare organen stelt deze in staat steeds vast te stellen voor welke verzekerden zij het risico loopen, daar immers alle mutaties, welke bij de bijzondere risicodrager plaatsvinden, aan hen moeten worden opgegeven, zoodat het verschil op juiste wijze kan worden vastgesteld, waardoor vaststaat voor welke verzekerden de Raden van Arbeid het risico dragen.

Omtrent zulk een algemeene registratie wordt echter in de Memorie van Toelichting (blz. 4) het volgende gezegd: „Inschrijving van alle arbeiders zoude echter wellicht wenschelijk zijn als middel ter controleering of de arbeider in den zin der wet inderdaad bij de ziekenkas van den Raad van Arbeid of bij een bijzondere erkende instelling is verzekerd. Hoewel naar het gevoelen van ondergeteekende zoodanige algemeene inschrijving een deugdelijk controlemiddel zoude zijn, heeft hij niettemin gemeend van de algemeene inschrijving te moeten afzien, vooreerst met het oog op de niet onaanzienlijke kosten aan die inschrijving verbonden, maar vooral op grond van de overweging, dat de noodige controle ook langs anderen weg mogelijk is.” Wordt de wenschelijkheid van algemeene registratie toegegeven, daartegen worden bezwaren aangevoerd, welke bestaan in de kosten aan de inschrijving verbonden en in de overweging, dat er een ander deugdelijk controlemiddel zou zijn, waaromtrent in de Memorie van Toelichting wordt gezegd (blz. 5): „De controle kan echter, naar het ondergeteekende wil voorkomen, even goed op andere, minder kostbare, wijze worden uitgeoefend, nl. aan de hand van de loonlijsten, welke de werkgevers ingevolge de Ongevallenwetten aanhouden. De personen, die verzekerd zijn ingevolge de Ongevallenwet 1921 of de Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922, zullen immers ook verzekerd zijn ingevolge de Ziektewet. De loonlijsten leveren derhalve voor de Raden van Arbeid waardevol materiaal op voor de noodige controle of de arbeiders, in wier verzekering niet op een of andere wijze is voorzien, bij de Ziekenkas van den Raad van Arbeid naar behooren zijn aangemeld.”

Beide overwegingen, die tot het afwijzend standpunt van den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid voerden, willen wij onder de oogen zien, waarbij aan het kostenbezwaar in verband met de verwachte praktijk der wetsuitvoering een afzonderlijke bespreking zal worden gewijd.

Dat de loonlijsten der Ongevallenverzekering een deugdelijk controlemiddel zouden kunnen bieden, zooals in de Memorie van Toelichting als tweede overweging naar voren wordt gebracht, meenen wij te moeten bestrijden en wel op meerdere gronden.

Vooreerst kan van loonlijsten geen gebruik worden gemaakt voor die groepen van arbeiders, welke niet vallen onder eenigen vorm van Ongevallenverzekering, maar op welke de Ziektewet wel van toepassing is, b.v. het huispersoneel, de werksters, naaisters en de vele losse arbeiders, die huiselijke diensten verrichten. Immers, voor deze menschen worden geen loonlijsten aangehouden.

Vervolgens merken wij op, dat alle personen, die verzekerd zijn volgens de Ziekwet, maar die in dienst zijn van die ondernemingen, op welke de Zeeongevallenwet van toepassing is, eveneens niet op loonlijsten voorkomen.

In de derde plaats wordt er op gewezen, dat bij bedrijven van landbouw, tuinbouw, boschbouw, vee-teelt en zuivelbereiding, op welke de Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922 van toepassing is, geen loonlijsten bij de Raden van Arbeid behoeven te worden ingezonden voor die bedrijven, welke bij een bedrijfsvereniging zijn aangesloten. Trouwens meerdere bedrijfsverenigingen stellen de premie vast in verband met de oppervlakte van het land, de grootte en samenstelling van den veestapel, de gebruikte werktuigen, het aantal arbeiders enz. en derhalve niet op grond van loongegevens, die zij verkrijgen aan de hand van loonlijsten, welke inlichtingen omtrent de namen van het in dienst zijnde personeel verstrekken.

Verder kan door die land- en tuinbouw enz. bedrijven, welke aangesloten zijn bij de Rijksverzekeringsbank, veelal met een enkele loonopgave worden volstaan en blijkt uit die loonlijsten volstrekt niet, welke arbeider in dienst van de onderneming is geweest, zoodat ook deze loonlijsten als controle-middel niets beteekenen.

Ten vierde moet erop gewezen worden, dat voor de industriële Ongevallenwet loonlijsten als controle-middel een zeer geringe beteekenis hebben. Meermalen wordt op de loonlijsten vermeld een collectief loon, b.v. „voor J. v. d. Berg e.a.“, waarbij dan J. van den Berg de voorman is van een ploeg arbeiders en deze man tegenover den werkgever het aan al de gezamenlijke arbeiders uitgekeerd loon verantwoordt, zonder dat blijkt, wie die anderen zijn, met welke J. van den Berg heeft gewerkt.

Daarbij komt in de vijfde plaats, dat zelfs een volledig en goed ingevulde loonlijst in zeer vele gevallen geen uitsluitsel zal geven omtrent de identiteit van een bepaalden persoon, ook al staat deze met den juiste naam en voornaam op de loonlijst vermeld. In het district van den Raad van Arbeid te Dordrecht dragen niet minder dan 944 verzekerden volgens de Invaliditeitswet den naam Visser; daarnaast zijn er nog tientallen personen, die den naam Vissers, Visscher, de Visser, de Visscher of Visschers dragen, d.w.z. namen, welke onophoudelijk met den naam Visser zullen worden verward. Staat de naam A. Visser op een loonlijst vermeld, welke naam en voorletter aan ruim 100 personen toekomt, dan kan door deze enkele vermelding de identiteit van den betrokkene onmogelijk worden vastgesteld. Zelfs als de voornaam voluit zou worden opgegeven en tevens de woonplaats zou worden vermeld, dan nog is de identiteit van den verzekerde niet vast te stellen. In Sliedrecht zijn 5 Abraham Visser's, in Werkendam 6 Adriaan Visser's, in Dordrecht 13 Arie Visser's, volgens de Invaliditeitswet verzekerd; welke van deze wordt bedoeld zou alleen kunnen blijken als geboortedatum en woonplaats bekend waren.

Wat hier ten opzichte van den naam Visser werd opgemerkt, geldt uit den aard der zaak voor tal van veelvuldig voorkomende eigennamen als van Aken, Bax; Bakker, Barendregt, van den Berg enz. enz., eigennamen, die vaak door het geheele land worden gevonden, maar soms typisch en dan ook zeer frequent in een bepaalde streek alleen worden aangetroffen. Let men op de groote slordigheid, waarmede op vele loonlijsten naam en voornaam zijn ingevuld (soms bijnaam) dan spreekt dit nog sterker.

Bij het bovenstaande komt in de zesde plaats, dat de loonlijsten eerst na een half jaar, soms, zooals bij de schippersbedrijven, na een jaar, inkomen, zoodat zij daarom als controle-middel op het huidige dienstverband geen waarde hebben; bovendien moeten zij na de verificatie door de Raden van Arbeid worden opgezonden naar de Rijksverzekeringsbank ter be-

werking voor de statistiek of naar de bijzondere risicodragers in het geval van risico-overdracht. Gedurende langere tijd berusten zij niet bij de Raden van Arbeid en kunnen niet worden geraadpleegd. Loonlijsten van eenigen omvang zijn voorts moeilijk hanteerbaar, zoodat het opzoeken van een bepaalden naam, waar geen alfabetische vermelding plaats vindt, zeer veel tijd zal vorderen.

Bij het gebruik van loonlijsten zou zooveel administratieve arbeid worden geëischt, dat deze ruim ook in geld zal opwegen tegen de kosten, die door het nalaten der individueele registratie zoogenaamd zouden worden bespaard.

Daarom meen ik loonlijsten als controle-middel bij de Ziekteverzekering te moeten afwijzen.

Dordrecht.

Mr. Dr. J. VAN BRUGGEN.

(Wordt vervolgd).

IJZER EN STAAL IN 1927.

II (Slot).

Nadat de staking der mijnwerkers in December 1926 geëindigd was, herstelde de productie van ruwstaal zich in Engeland zeer snel. In Maart werd het zeer hoge cijfer van 964.800 metr. tonnen bereikt. Daarna liep de productie weer terug, in December bedroeg zij 614.600 ton. De ruwijzerproductie liep aanvankelijk niet zoo steil omhoog, hier werd eerst in Mei het hoogtepunt, nl. 731.600 ton bereikt. Nadien trad weer een daling in en het jaar sloot met een productie van 568.000 ton voor December.

Terwijl de totale ruwijzerproductie niet onbelangrijk hooger was dan in 1925 (1926 als abnormaal jaar buiten beschouwing gelaten), bleef zij 3 mill. ton beneden die van 1913. De ruwstaalproductie daarentegen was bijna 2 mill. ton hooger dan die van 1925 en ongeveer 1,5 mill. ton hooger dan die van 1913. Men besluit hieruit niet tot een gunstigen toestand van de Engelsche staalindustrie in 1927, de dalende productielijn spreekt trouwens een andere taal: Het hoge productiecijfer moet alleen worden toegeschreven aan de groote hoeveelheid orders, welke tijdens de kolonsteking was opgezameld. In feite is de situatie van de Engelsche ijzer- en staalindustrie nog niet verbeterd. Terwijl de Deutsche industrie intens arbeidde aan de rationalisatie der productie, de Fransche industrie begonnen is hier en daar hoogovens van een verouderd type door moderne installaties te vervangen en ook in België door samensmelting en modernisering van verschillende bedrijven naar een meer efficiënte productie wordt gestreefd, bleef in Engeland, waar herziening van oude methoden meer nog dan elders noodzakelijk is, vrijwel alles zooals het was. Hier moet worden opgemerkt, dat een onderscheid bestaat tusschen de uitrusting van de staalindustrie en van die der hoogovenbedrijven. Engeland heeft vele zeer modern ingerichte staalfabrieken, die voornamelijk gedurende den oorlog en in de jaren onmiddellijk daarna tot stand kwamen, doch over het geheel genomen is de outillage der ruwijzerindustrie verouderd. Deze dagen verscheen het vierde rapport van de „Committee on Industry and Trade“, in 1924 door de Regeering benoemd om een onderzoek in te stellen naar de omstandigheden, onder welke de Britsche industrie werkt en naar hare vooruitzichten. Dit vierde rapport, dat zich o.a. bezig houdt met de ijzer- en staalindustrie, werpt een helder licht op de achterlijke toestanden in deze industrie. Trouwens, onderstaand overzicht van de ruwijzerproductie in 1927 in de verschillende landen per hoogoven in bedrijf illustreert voldoende hoe de Engelsche ijzer-produceerende industrie er voor staat.

Ver. Staten van Noord-Amerika	190.500	metr. tons
Nederland	129.500	„ „
Duitschland	114.900	„ „
België	68.200	„ „
Frankrijk	64.600	„ „
Engeland	44.400	„ „

In Schotland werd niet meer dan 20.000 ton ruw-ijzer per hoogoven gemaakt.

Van concentratie hoorde men slechts weinig. Een middel tot verbetering van den toestand werd gezocht in het toestaan van vrij belangrijke prijsreducties aan die binnenlandsche verbruikers, die zich verbonden uitsluitend Engelsch materiaal te koopen. Aangezien ook na toepassing dezer reducties de Engelsche prijzen nog hooger bleven dan die van ingevoerd continentaal materiaal, had bedoelde maatregel weinig effect.

De ruwijzerprijzen liepen ook in Engeland gestadig terug. Cleveland-gieterij-ijzer bijv., dat het bij de zeer geringe productie gedurende de kolenstaking eind 1926 tot fancy-prijzen had gebracht, noteerde begin 1927 85 sh. f.o.b. Middlesbrough. Tot Mei liep de prijs tot 80 sh. terug en in die maand was een prijsverlaging tot tweemaal toe met 5 sh. noodzakelijk. In Augustus verlaagde de „Cleveland-Ironmasters-Ring” den prijs voor de „home-market” met 2/6, doch voor Schotland en den export met 5 sh., daarmede voorzover wij weten voor het eerst het voorbeeld volgende van verschillende continentale ijzerindustrieën, die een deel van hun productie op de beschermde binnenlandsche markt afzetten tegen hooge prijzen en het overschot belangrijk goedkooper op de exportmarkt werpen. Het gevolg was een groeiende ontevredenheid bij de binnenlandsche verbruikers en in November werd — althans officieel — het experiment beëindigd en ook de prijs voor de „home-market” tot 65 sh. verlaagd. Uit de c.i.f.-continent-noteringen echter, die nadien bekend werden, bleek, dat voor den export nog voortdurend met minder dan 65 sh. genoegen werd genomen en hieraan was het dan ook toe te schrijven, dat tamelijk wat Cleveland-ijzer, o.a. in België en vooral in Frankrijk, kon doordringen.

Een verschijnsel dat te denken geeft, is, dat in het traditioneel vrijhandelsgezinde Engeland de roep om protectie van de zijde der ijzer- en staalindustrie steeds grooter wordt. In het begin van dit jaar vroeg de Sheffield council van de National Union of Manufacturers in een aan de regeering gericht verzoek een invoerrecht van niet minder dan 10 sh. op ruwijzer, 20 sh. op ruwstaal en van 40 sh. op ijzer- en staalproducten.

* *

In de Ver. Staten van Noord-Amerika was de algemeene industriële bedrijvigheid en daarmede die in de ijzer- en staalindustrie in de eerste maanden van het jaar zeer groot. In Maart werd zoowel het hoogste cijfer voor de ruwijzer- als voor de ruwstaalproductie bereikt, daarna trad een daling in, die nagenoeg elk jaar te zien is, doch in 1927 was zij belangrijk scherper dan in 1926 bijv. Zoowel de totale productie van ruwijzer als die van ruwstaal bleef dan ook vrij aanzienlijk beneden die van het vorige jaar.

De staking in de bitumineuze kolenmijnen, welke op 1 April 1927 uitbrak, had niet dien invloed op de ijzer- en staalmarkt, dien sommigen ervan hadden verwacht. Zeer groote kolenvoorraden, die de verbruikers met de staking in het vooruitzicht, hadden opgehoopt en daarbij de teruglopende bedrijvigheid der industrie waren voornamelijk de oorzaken hiervan. Verder gingen verscheidene kolenproducenten, die tot vóór de staking z.g. „closed-shop” hadden gewerkt, dat wil zeggen ingevolge een overeenkomst met de groote Amerikaansche mijnwerkersorganisatie slechts georganiseerd te werk stelden, tot het „open-shop” systeem over. De beteekenis hiervan zal duidelijk zijn. In verband hiermede bleef de productie ruim voldoende en was van een oploopen der prijzen geen sprake. De staking verliep ten slotte.

De ruwijzerinvoer, die in de 2e helft van 1926 reeds belangrijk was teruggelopen, nam in 1927 nog verder af. De totaalcijfers voor beide jaren waren respectievelijk 452.900 en 134.700 metr. tonnen. In verband met de tegen Duitsch ijzer in 1926 gericht beschuldiging van dumping en de daarop gevolgde wet-

telijke maatregelen (toepassing van de Anti-dumping Act) liep de import uit Duitschland van 159.600 ton in 1926 terug tot 9360 ton in 1927. Factoren van algemeene strekking waren de verhooging van het invoerrecht van \$ 0,75 tot \$ 1,12½ per ton in Maart en de zeer lage prijzen, die de Amerikaansche ruwijzermarkt één groot deel van zijn aantrekkelijkheid voor de Europeesche producenten deed verliezen. In den loop van het jaar daalden zoowel staal- als ijzerprijzen nog verder, de laatste tot een niveau, dat in de laatste tien jaar niet meer bereikt was.

* *

Ten slotte zijn wij, mede dank zij de welwillendheid der Directie van de Koninklijke Nederlandsche Hoogovens- en Staalfabrieken te IJmuiden in staat enkele cijfers te geven betreffende de productie en den afzet van ruwijzer van Nederland.

De productie van ons nationale hoogovenbedrijf, dat in Februari 1924 in werking werd gesteld, bedroeg in 1927 203.700 ton ruwijzer. In vergelijking met de voorafgaande jaren is er een belangrijke stijging te constateeren, zooals blijkt uit de volgende cijfers:

productie 1924.....	69.100 ton
„ 1925.....	118.400 „
„ 1926.....	142.500 „
„ 1927.....	203.700 „

De stijging van de productie is een gevolg van het in bedrijf nemen van een tweeden hoogoven in den loop van 1926.

Dat de Nederlandsche gieterijen hoe langer hoe meer het nationale product, dat in alle opzichten ijzer van vreemde herkomst kan vervangen, gaan waardeeren, blijkt uit den elk jaar toenemenden afzet op de binnenlandsche markt. Terwijl in het eerste bedrijfsjaar ongeveer 35 pCt. van het in ons land verbruikte ruwijzer van het Hoogovenbedrijf in IJmuiden betrokken werd, was dit percentage in 1926 tot ruim 44, in 1927 tot ruim 55 gestegen. Ten deele werd de invoer van ruwijzer gevormd door speciale ijzersoorten, die door het Hoogovenbedrijf niet worden gemaakt, voor een ander deel door Fransch-Belgisch hoogphosphorhoudend gieterij-ijzer, het z.g. Luxemburger ijzer. Dit is de grondstof voor klein gietwerk, waaraan geen hooge kwaliteitseischen behoeven te worden gesteld en waarvoor dus het gebruik van het betere, doch ook duurder Hollandsche ijzer niet vereischt wordt.

Bij een binnenlandsch verbruik van ongeveer 70.000 ton ruwijzer is het duidelijk, dat het Hoogovenbedrijf — gezien zijn productiecijfers — zeer belangrijke hoeveelheden exporteert. In dit verband heeft het bedrijf een beteekenis, welke ver uitgaat boven die, waartoe aan de hand van zijn, in vergelijking met de omliggende landen bescheiden productie, zou kunnen worden besloten. Blijkens de „Statistiek van den in-, uit- en doorvoer”, uitgegeven door het Centraal Bureau v. d. Statistiek, voerde Nederland in 1927 bijna 150.000 ton ruwijzer uit, tegenover bijna 115.000 in 1926. Duitschland exporteerde in 1927 320.000 ton ruwijzer, een hoeveelheid, die relatief dus van veel minder beteekenis is, het Noord-Oostelijke industriegebied van Engeland, het z.g. Cleveland-district 136.000 ton. In de laatste maanden van 1927 en in de eerste maanden van dit jaar was de Nederlandsche uitvoer zelfs grooter dan de Duitsche.

Evenals de Engelsche ijzer- en staalindustrie heeft het Nederlandsche Hoogovenbedrijf in 1927 de volle stoot moeten opvangen, van de daling van het prijsniveau. Het heeft niet, zooals de Duitsche, Fransche en Belgische hoogovenindustrieën, een beschermde binnenlandsche markt, waar vrij behoorlijke prijzen kunnen worden gemaakt tegenover het lage revenu van den export, doch het moet, steunende op eigen kracht, en daarbij gehinderd door de vrijwel alom hoogtij viende protectie, zijn producten ingang doen vinden bij de verbruikers. De Nederlandsche exportcijfers leeren dat deze niet alleen in vele landen van Europa, doch

ook daarbuiten te vinden zijn. Het treft bij vergelijking van de cijfers van 1927 en 1926 dat — terwijl de afzet op de Amerikaansche markt, die in 1926 bijna de helft van den export uitmaakte, in 1927 sterk terugliep (de oorzaak hiervan werd reeds uiteengezet) — de export naar België van 11.150 tot 34.700 en die naar Frankrijk en het Saargebied van 1340 tot 22.400 ton kon worden uitgebreid. Dat dit — o.a. bij het geringere opnemingsvermogen van de Fransche markt in 1927 — mogelijk was, moet hoofdzakelijk worden toegeschreven aan de zeer goede qualiteiten van het Nederlandsche ijzer, waaraan — zelfs al was het somtijds duurder — de voorkeur werd gegeven boven het inheemsche en ander ijzer van vreemde herkomst.

G. S. K. B.

HET WERKGEVERS-RAPPORT OVER DE ARBEIDSBEURZEN.

De heer W. F. Detiger schrijft ons:

In Economisch-Statistische Berichten van 23 Mei 1928 bespreekt Mr. Dr. J. H. van Zanten het door de vier werkgeversorganisaties gepubliceerde rapport omtrent een bij de leden ingestelde enquête naar het gebruik van en de ervaring met de arbeidsbeurzen. De steller van het rapport, hoeveel wij ook op zijn arbeid hebben aan te merken, heeft zich onthouden van subjectieve conclusies. Niet alzo Mr. Van Zanten, die, als buitenstaander het rapport critiekloos aanvaardende, daaraan allerlei uitspraken verbindt, bijv.: „dat het gehouden onderzoek de betrekkelijk geringe betekenis der arbeidsbeurzen voor het grootbedrijf duidelijk in het licht heeft gesteld”, „dat de meeste werkgevers zichzelf helpen en de beurs niet noodig hebben”, „dat, op die geringe betekenis afgaande, voor die arbeidsbeurzen niet een zoodanige organisatie noodig is als aan een aantal hunner is gegeven met hun speciaal gebouw en directeur en verderen staf aan het hoofd”, enz. Die uitspraken latende voor wat zij zijn, willen wij toch in het algemeen waarschuwen tegen lichtvaardige conclusies uit het rapport.

Laten wij beginnen met te erkennen, dat de arbeidsbeurzen in ons land, noch in eenig ander land, de betekenis hebben, die haar als orgaan ten dienste van het bedrijfsleven toekomt. Maar om dit naar redelijkheid en billijkheid te beoordeelen, dient men toch een anderen maatstaf van beoordeeling aan te leggen dan aan het rapport is te ontleenen. Wij kunnen nog niet in allen deele de fouten en gebreken dezer enquête beoordeelen, omdat wij nog niet in het bezit zijn der ons toegezegde gedetailleerde gegevens omtrent Amsterdam. Maar op een paar cardinale punten moeten wij toch al wel wijzen, nu Dr. Van Zanten het rapport voor een vermoedelijk door de samenstellers niet beoogd doel misbruikt.

In de eerste plaats getuigt het van een wonderlijke opvatting omtrent de taak der openbare arbeidsbemiddeling, indien men de betekenis van haar diensten aan het bedrijfsleven afmeet naar de verhouding tusschen den ganschen omvang der personeelwisseling in het bedrijfswezen en die welke over de arbeidsbeurzen liep. Een arbeidsbeurs is er om de markt van den arbeid te bedienen, om hen, die aan de markt komen, te helpen. Met wat niet ter markt gaat, dat zijn o.m. zij die zich ondershands helpen, die van de eene functie zonder onderbreking in de andere overgaan enz., heeft zij niets te maken. Natuurlijk stelt de Arbeidsbeurs zich voor zulke arbeidsbemiddeling ook beschikbaar, begeert die ook aan zich te trekken, om haar functie van organisator en reguleator der arbeidsmarkt des te beter te vervullen, maar in eerste instantie is zij voor de marktgangsters, voor hen, die een ruimer overzicht van de markt willen hebben, dan hun eigen beperkte gezichtskring hun veroorlooft. Stellig echter gaat nog het allergrootste deel der personeelwisseling buiten de openbare markt om en dus langs de openbare arbeidsbemiddeling heen. Daarin zit niets spijtgigs, tenzij men de zaak beziet als een

zaak van centrale arbeidsdistributie. Zoover zijn wij echter nog lang niet. We beoefenen geen arbeidsbemiddeling om de arbeidsbemiddeling, maar om de behoefte. En wie de behoefte aan algemeene voorlichting op de markt van den arbeid niet gevoelt of nog niet gevoelt, zal de Arbeidsbeurs niet noodig hebben. 't Is echter de onredelijkheid gekroond dat te schrijven op rekening van onvoldoende outillage of overbodigheid der arbeidsbeurzen; dat is een gevolg van het langzaam groeien van het begrip, dat het een gemeenschaps- en een bedrijfsbelang is, naast het individueel belang van werkgevers en werknemers, om ordening te brengen in den chaotischen toestand der arbeidsmarkt. Voor die ordening is een orgaan noodig, n'importe of dat een overheids- of bedrijfsorgaan is.

In de tweede plaats is het hoogst onvoorzichtig om uit gegevens omtrent een klein gedeelte van het bedrijfsleven algemeene conclusies te trekken. De gestelde vragen zijn beantwoord door 981 werkgevers met 197.352 arbeiders, waarvan maar 803 werkgevers met 171.472 arbeiders de totale personeelwisseling in hun bedrijf kenden en tot oordeelen bevoegd waren. Ongeveer een tiende deel van het totaal in het bedrijfsleven werkzame arbeiders valt dus onder de enquête. Er kunnen nu zooveel toevallige factoren in het spel zijn bij dit betrekkelijk kleine deel van het bedrijfsleven, dat het niet aangaat daarop algemeene conclusies te bouwen. Ten aanzien van Amsterdam loopt de enquête over 116 werkgevers met 14.426 arbeiders; zeker niet meer dan 8 pCt. van het geheel. De opvatting van Mr. Van Zanten, dat hier het grootbedrijf aan het woord is geweest, boet in het licht dezer cijfers wel heel wat aan betekenis in.

In de derde plaats leenen de gegevens dezer enquête zich al bijzonder slecht voor algemeene conclusies. Bijkans de helft der arbeiders, bij deze enquête betrokken, behoort tot de sterk gelocaliseerde bedrijven, het mijnbedrijf en het textielbedrijf, waar de bemiddeling der openbare arbeidsbemiddeling van uiterst weinig betekenis is (om verklaarbare redenen overigens, waarover wij graag met iedereen nader van gedachten willen wisselen), hetwelk de gemiddelden in het land sterk ten ongunste beïnvloedt. Het grafische bedrijf, althans voor zoover het georganiseerd is, dient ook te worden uitgeschakeld, omdat daarvoor geldt wat de steller van het rapport heeft opgemerkt ten opzichte van het koopvaardij-havenbedrijf, de visscherij, lithografie en chemigrafie, n.l. dat zij zich op arbeidsbemiddelingsgebied zelf helpen.

Ten aanzien van den omvang der bemiddeling valt nog op te merken, dat de billijkheid eischt om maast een absoluten ook een relatieven maatstaf van beoordeeling aan te leggen. En dan is er materiaal te over om aan te toonen, dat de openbare arbeidsbemiddeling in de laatste 25 jaar geweldige vorderingen heeft gemaakt, alsmede, dat zij den toets van vergelijking met het buitenland glansrijk kan doorstaan. Wie als bijv. Mr. Van Zanten daaruit zou willen afleiden, dat de arbeidsbemiddeling in het algemeen dan te weinig beteekent en maar zou moeten worden opgedoekt, zou stellig in consequent, maar ook in een klein gezelschap verzeild raken.

Wie eenigermate bekend is met het lot van enquêtes, als i.c. is ingesteld, zal geen onvoorwaardelijk geloof hechten aan de geproduceerde cijfers. Die cijfers zijn na October 1927 opgegeven, over een periode van 1 Januari tot 1 October. Op welke wijze de individueele werkgevers precies de fluctuatie onder hun personeel hebben nagegaan, wordt niet aangegeven. Misschien heeft deze of gene wel een preciese loonboekhouding en die geraadpleegd. Maar het is ook mogelijk, dat men eenvoudig is afgegaan op het geheugen, of de schattingen van een of ander employé. Indien men weet bijv., dat in zelfs belangrijke zaken de portier belast is met aanneming van personeel, dat in tal van zaken geen administratie wordt gevoerd omtrent los

personeel, die verwondert er zich niet over; dat enquêtes als thans bedoeld ontstaan op de simpele wijze die wij onderstelden. Bovendien leert de ervaring, dat er altijd een groot deel der betrokkenen zich aan een dusdanig onderzoek onttrekt. Het rapport zegt niet welk deel of dat is. Maar het zou ons niet verwonderen, indien dat het beste deel was der werkgevers, die hun administratie vrijwel voor elkaar hebben, maar die daarom zooveel te beter weten hoeveel werk aan een juiste beantwoording der vragen vast zit en hoe weinig gelegenheid tot eerlijke vengelijking er eigenlijk bestaat. Zij echter, die zoo gaarne afgeven op openbare diensten, die om redenen die buiten de bemiddeling liggen à priori een parti pris hebben ok tegen arbeidsbeurzen, blijven niet achter om hun gemoed door middel zulk eener enquête te luchten, vooral indien zij hun gegevens nog anoniem kunnen insturen. En denzulk ontsaat, te goeder trouw vaak, de beteekenis der goede gewoonte om een dergelijke enquête niet op te bouwen uit memorie of schattingen, maar uit vaststaande gegevens. Dat de gegevens onmogelijk juist kunnen zijn, moge nog hierdoor gestaafd worden: De 803 werkgevers met 171.472 arbeiders hadden in negen maanden tijd maar 47.036 wisselingen; dat is over een jaar berekend 62.712 wisselingen. In een jaar tijd komt dus maar op elke 3 arbeiders één verandering voor, vast en los personeel door elkaar gerekend. Wie nu met de practijk van het bedrijfsleven bekend is, weet heel zeker, dat zulks niet waar kan zijn. Bovendien valt nog dit op te merken: de enquête omvat ongeveer 10 pCt. van het gansche arbeidersleger; daarin brachten de arbeidsbeurzen 4.748 plaatsingen tot stand. Dat zou over het geheel een bemiddelingsomvang van in totaal nog geen 50.000 plaatsingen per jaar moeten opleveren, terwijl die weinig beteekenende arbeidsbeurzen per jaar toch al pl.m. 165.000 plaatsingen van mannen bewerkstelligen. Van tweeën één, of de geproduceerde cijfers zijn niet volkomen betrouwbaar, of het onderzochte deel van het bedrijfsleven wijkt ten opzichte van de behandelde stof zoo af van de rest, dat het niet geoorloofd is om daar algemeene conclusies uit te putten.

Achten wij het verzamelde materiaal dus niet in allen deele betrouwbaar, ook de competentie dergenen die het materiaal verwerkten, moet in twijfel worden getrokken.

Terwijl eerst gezegd wordt, dat van de 981 werkgevers met 197.352 arbeiders, die de vragen beantwoordden, maar 803 werkgevers met 171.472 arbeiders konden mededeelen hoeveel personeel zij in de eerste negen maanden van 1927 hadden in dienst genomen in totaal en hoeveel via de Arbeidsbeurs, gaat men bij de rubricering der antwoorden de 178 werkgevers, die niet eens gegevens hebben en dus hun oordeel stelling uit den duim zuigen, toch inschakelen. Dat is fout. Er is echter meer. Terwijl geconstateerd wordt, dat in de betrokken periode slechts 10 pCt. van het nieuw aangezette personeel via de arbeidsbeurzen is betrokken, wordt vlak daaronder geconstateerd, dat de bemiddeling der Arbeidsbeurs „meestal of geregeld” wordt ingeroepen voor 10 pCt. van het onder de enquête vallende arbeiderscorps en „soms of voor bepaalde categorieën” voor 51 pCt. van dat arbeidersleger. Van tweeën één, of deze cijfers weerspreken elkaar — want het via de beurs tewerkgestelde personeel moest grooter zijn dan 10 pCt. — of er zijn factoren in het spel, die opheldering eischen.

Op nog een andere fout moeten wij wijzen. Er is een statistiek opgezet omtrent het oordeel over het van de beurs betrokken personeel. Dat oordeel is gunstig, middelmatig, gering of nihil. Echter worden de voor deze rubrieken berekende percentages niet genomen van de werkelijke 10 pCt. van het personeel dat maar van de beurs betrokken is, maar van alle geënquêteerde arbeiders. Zelfs van de 56 pCt., waaromtrent men beweerde geen ervaring te hebben. Op zoodanige wijze kan men komen tot maar 10 pCt. tevren-

denheidsverklaringen. Maar op zoodanige wijze maakt men zich schuldig aan ernstige misleiding. Zonder opzet, dat nemen wij aan, maar dan toch met het gevolg, dat Mr. Van Zanten zulke conclusies haastiglijk gebruikt voor een gedocumenteerd betoog tegen de arbeidsbeurzen.¹⁾

Hetzelfde is geschied met het verwerken der oordeelvellingen over de arbeidsbeurzen zelf. De werkgevers die geen oordeel uitspraken over de arbeidsbeurs, om welke reden dan ook, zelfs zij die eigen bemiddeling hebben en dus buiten de enquête vallen, werden toch ingedeeld in de rubriek der beoordeelingen. Op deze wijze produceert men een percentage van 11 pCt. gunstig oordeel. Dat is een wijze van statistiek maken, die alle grenzen van het geoorloofde te buiten gaat, afgescheiden nog hiervan, dat in deze beoordeeling zooveel subjectieve factoren schuilen, dat ze reeds daarom bezwaarlijk statistisch is te rubriceren.

Ziehier voorshands eenige algemeene bezwaren tegen deze enquête. Op bepaalde punten hopen wij nog eens nader terug te komen.

¹⁾ Haastiglijk is de heer Van Zanten wel te werk gegaan, anders had hij weer niet betoogd, dat de cijfers der Arbeidsbeurs te Amsterdam afwijken van de cijfers in het Maandschrift voor de Statistiek. Mr. v. Zanten vergelijkt cijfers van de bemiddeling van hen die 18 jaar of ouder zijn met de totaalcijfers.

* * *

N a s c h r i f t. Wat wil de heer *Detiger* eigenlijk met het bovenstaande? Kritiek oefenen op de door de werkgeversbonden gehouden enquête of kritiek op mijn aankondiging daarvan?

Zijn bezwaren tegen de enquête hebben diegenen zich aan te trekken, die haar organiseerden en de resultaten openbaar maakten. Mijn bedoeling was slechts een aankondiging dier resultaten; ik ontken niet de juistheid van sommige bezwaren van den heer *Detiger*, maar zij kunnen deze twee feiten niet aantasten: dat inderdaad de arbeidsbeurs geheel afhankelijk is van het gebruik, hetwelk de werkgevers ervan maken, en dat het in de enquête betrokken grootbedrijf (116 werkgevers met 14.426 arbeiders, d.i. gemiddeld 125, noemen wij in ons land reeds grootbedrijf) weinig van de arbeidsbeurs gebruik maakt.

De heer D. heeft ook bezwaren tegen mijn aankondiging van de enquête. Volgens hem zou ik „lichtvaardige conclusies uit het rapport trekken” en „een wonderlijke opvatting hebben omtrent de taak der openbare arbeidsbemiddeling”, van welke kwalificaties ik de beoordeeling gaarne aan den lezer overlaat. Maar bovendien zou ik „gebrek aan behoefte aan arbeidsbemiddeling op rekening schrijven van onvoldoende outillage of overbodigheid van de arbeidsbeurs”; voorts meenen dat „de arbeidsbemiddeling in het algemeen weinig beteekent en maar zou moeten worden opgedoekt”; en eindelijk zou ik „een gedocumenteerd betoog hebben gehouden tegen de arbeidsbeurs”.

Als de lezer na de lange beschouwingen van den heer D. nog geduld heeft mijn aankondiging in te lezen, dan zal hij daarin van al die beweringen niets vinden¹⁾; zij zijn pure fantasie van den heer D. en het is dus nutteloos, daarop in te gaan. Laat ik daarom alleen maar zeggen, dat ik de wijze, waarop de percentages der oordeelvellingen over de waarde der arbeidsbeurs zijn vastgesteld, n.l. met meerekening

¹⁾ De moot aan het eind van het stuk is mij onbegrijpelijk. Het *Maandschrift* van het Centraal Bureau voor de Statistiek geeft op blz. 293 van den loopenden jaargang als aantal aanbiedingen door manlijke en vrouwelijke werknemers samen in 1927 bij de Amsterdamsche beurs: 150.591; duidelijk blijkt, dat dit het totaal is met inbegrip van de werklieden beneden 18 jaar. Het eerste nummer van het nieuwe maandoverzicht, dat de beurs zelf uitgeeft, noemt als totaal 168.361. Op dit verschil had ik het oog.

van hen, die er geen gebruik van maken, nog zoo dwaas niet vind. en eindigen met een verwijzing naar de laatste zinsnede mijner bespreking, waaruit mijn standpunt duidelijker blijkt dan uit de verwrongen voorstelling, die de heer D. ervan geeft.

v. Z.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING. DE DISCUSSIE OVER DE BUITENLANDSCHE CREDIETEN VAN DUITSCHLAND.

Dr. Carl Krämer te Hamburg schrijft ons:

Sedert den herfst van 1926, toen de President van de Rijksbank, Dr. Schacht, ter gelegenheid van zijn bespreking met de enquête-commissie, voor de eerste maal zijn bezwaren tegen het tempo en de aanwending van buitenlandsche credieten opperde, woedt in Duitschland de strijd over de vraag van de buitenlandsche credieten, zonder dat een der strijdende partijen in wetenschappelijke kringen of bij de massa door de overtuiging van haar argumenten de overhand heeft gekregen. Inderdaad is weer, zooals zoo vaak bij practische vragen het geval is, de politieke en dogmatische opvatting beslissend; slechts zijn in dit speciale probleem van de buitenlandsche leeningen, dat diep in de belangen van bepaalde groepen insnijdt, de verschillende opvattingen moeilijk te scheiden.

In de eerste plaats kan men ervan uitgaan, dat geen der toonaangevende ambtelijke groepen van Duitschland principieele bezwaren tegen het opnemen van buitenlandsche leeningen heeft. In een zitting van den Ministerraad van 6 October 1927, waarbij ook de President van de Rijksbank en de Directeur der Rijksspoorwegen aanwezig waren, werd volledige overeenstemming bereikt over het feit, dat voor Duitschland, ook voor de naaste toekomst, het opnemen van buitenlandsche leeningen op langen termijn niet onbeoordelbaar kan worden en uit economisch en financieel-politiek oogpunt absoluut gerechtvaardigd was. Een afwijzende houding tegen het opnemen van buitenlandsche leeningen zou voor de komende jaren gelijk staan met een depressie van langen duur en een werkloosheid op groote schaal. Voor den oorlog ontving Duitschland aanzienlijke bedragen aan rente van het buitenland; deze zijn weggevallen en in de plaats daarvan zijn de Dawes-lasten gekomen. Deze ongunstige verandering van de internationale betalingsbalans van Duitschland moet door de hulp van buitenlandsche credieten goedge maakt worden, indien niet een gewelddadige beperking van den Duitschen invoer en een concurrentie tegen spotprijzen op de wereldmarkt het gevolg daarvan zal zijn. Staat dus de kwestie van de principieele rechtvaardiging van de buitenlandsche credieten niet meer op den voorgrond, zoo woedt de strijd des te heviger om het tempo en het gebruik van de opgenomen credieten. Hier staan de vertegenwoordigers van een doelmatige credietpolitiek, wier exponent men de Directie van de Rijksbank noemen kan, tegenover de aanhangers van het „laissez-faire”, die men hoofdzakelijk in kringen van economische schrijvers en van werkgevers te zoeken heeft.

De laatsten huldigen de opvatting, dat Duitschland iedere gelegenheid om buitenlandsche credieten op te nemen moet benutten: zij gaan van de theoretisch juiste zinswijze uit, dat ieder rendabel gebruik van buitenlandsche credieten, onverschillig of zij de bevordering van den export ten doel hebben of niet, het prestatie- en het concurrentievermogen van Duitschland op de wereldmarkt verhoogt. Moeilijkheden bij de rentebetaling en terugbetaling van de buitenlandsche gelden kunnen zich dus nooit voordoen. Voor de practische uitwerking van deze theoretisch juiste zinswijze moeten echter eenige andere kwesties opgelost worden.

Mag de leider van de Deutsche geld- en credietpolitiek zich daarop verlaten, dat iedere afzonderlijke credietnemer juist beoordeelen kan of de door hem

opgenomen gelden werkelijk rendabel besteed zijn en of door hun gebruik het concurrentievermogen van het Deutsche bedrijfsleven werkelijk verhoogd wordt? Deze vraag, zonder nader onderzoek, te bevestigen zou beteekenen, dat men den wijzer van de wereldgeschiedenis tot op de tijden van het ongeregelde kapitalisme terugzet. De circulatiebank kan op het oogenblik, in tegenstelling met die tijden, de opneming van kapitaal in het binnenland door middel van haar credietpolitiek regelen en de openbare meening houdt een dergelijke regeling ook absoluut voor gerechtvaardigd. Crediet-opneming in het buitenland kan evenwel door de circulatiebank, vooral in Duitschland, waar nu eenmaal een hoog disconto, dat den invoer van kapitaal bevordert, regel is, niet gecontroleerd worden, indien de bank niet door speciale wettelijke bepalingen wordt gesteund. Toch wegen de gevolgen van een overspanning van buitenlandsche credieten nog zwaarder dan die van een overspanning van binnenlandsche credieten. Bovendien kan de afzonderlijke credietnemer, vooral wanneer hij weet, dat hij niet gecontroleerd wordt, niet overzien, of de door hem opgenomen buitenlandsche gelden op den duur rendabel besteed zijn, hoezeer hij ook op dat oogenblik daarvan overtuigd kan zijn. Om dat te kunnen beoordeelen moet hij over inzicht en kennis beschikken, die men bij hem niet steeds veronderstellen kan; hij moet over de conjunctuur georiënteerd zijn, over de toekomstige afzetmogelijkheden in binnen- en buitenland, over de positie van de wereldmarkt, maar vooral of en in welken omvang ook in de toekomst buitenlandsche kapitalen ter beschikking staan, want daarvan hangt in vele gevallen af of hij voor de in zijn nieuwe installatie voortgebrachte goederen ook in de toekomst een afzetgebied kan vinden. Worden nu al deze vragen over omvang en gebruik van buitenlandsche gelden niet op de naar menselijk inzicht juiste wijze opgelost, dan zijn mislukkingen en wantrouwen in de credietwaardigheid van Duitschland in het buitenland de noodzakelijke gevolgen. De Deutsche overheid heeft in de privaatrechtelijke ondernemingen, die in het buitenland kapitaal willen opnemen, het vertrouwen gehad, dat zij deze vragen naar hun beste weten zouden oplossen en dat zij buitenlandsch kapitaal slechts voor zulke doeleinden zouden opnemen, die een verhooging van het Deutsche concurrentievermogen op de wereldmarkt beteekenen. Men heeft derhalve de leeningen van privaatrechtelijke ondernemingen, met uitzondering van de periode van eind 1926 tot het midden van 1927, steeds zonder een speciaal onderzoek van de belasting op de kapitaalopbrengst bevrijd en kon dat zonder bezwaar doen, daar slechts zeer groote ondernemingen, waarvan men zeker was, dat zij een goed inzicht in den algemeenen toestand hadden, zich tot de buitenlandsche markt wendden. Anders was het met de buitenlandsche leeningen van de publiekrechtelijke instellingen gesteld. Hier voerden overwegingen, zooals boven uiteengezet, reeds aan het eind van 1924 tot een verordening, dat de buitenlandsche credieten van landen, gemeenten en gemeente-instellingen goedgekeurd moesten worden. Later werd men het er over eens, de goedkeuring slechts te verleenen op grond van één advies, dat door een centrale groep, waarin de Rijksbank, het Ministerie van Financiën, het Ministerie van Handel en Nijverheid, de Pruisische en de Beiersche staatsbank en tenslotte nog één land vertegenwoordigd waren, uitgebracht werd. Zoo ontstond de „Beratungsstelle für Auslandskredite” en met haar de critiek op dit lichaam. Deze critiek ziet echter het alles beslissende punt over het hoofd. Had men niet einde 1924 in Duitschland tot instelling van een dergelijke verordening en later tot oprichting van de „Beratungsstelle”, waarin de Rijksbank zich een beslissenden invloed verzekerd heeft, besloten, dan was in de Vereenigde Staten een dergelijk instituut opgericht

geworden, dat de contrôle-functie van de „Beratungsstelle” overgenomen had en zonder welks goedkeuring geen leening van een Duitsche gemeente in de Vereenigde Staten opgenomen had kunnen worden. Zoo was ook het verzet van het U. S. Department of State tegen de leening van Pruisen in het midden van het afgelopen jaar, de aanleiding tot een verscherping van de richtlijnen van de Deutsche „Beratungsstelle”. Volgens deze richtlijnen mag de „Beratungsstelle” slechts zulke directe of indirecte buitenlandsche credieten van landen, gemeenten en gemeente-instellingen, hetzij op korten hetzij op langen termijn, goedkeuren, die rechtstreeks productieve werken ten doel hebben, d.w.z. slechts zulke installaties, die door hun onmiddellijke productie de rentebetaling en aflossing van het geïnvesteerde kapitaal uit eigen inkomsten waarborgen, zonder dat een beroep moet gedaan worden op de algemeene inkomsten van de overheid. Wezenlijk is, dat dergelijke installaties, hetzij door verhooging van den uitvoer of vermindering van den invoer, hetzij op andere wijze, direct of indirect tot bevordering van het economische leven van Duitschland dienen; plaatselijke belangen zijn niet beslissend. De installaties moeten in dezen zin dringend noodzakelijk zijn, dat de uitgaven, welke men op het oog heeft, niet achterwege zullen kunnen blijven; en zelfs indien deze voorwaarden alle vervuld zijn, mag de opnemng van buitenlandsche credieten slechts geschieden, indien ook de economische en geldpolitieke toestanden dat toelaten. De werkzaamheid van de „Beratungsstelle” blijkt uit de volgende tabel, die een opstelling geeft over de opgenomen buitenlandsche credieten in de jaren 1924—'27 in millioenen R.M.:

	1924	1925	1926	1927	Totaal
Publiekrechtelijke lichamen	—	415.59	534.98	379.64	1.330.21
Publiekrechtelijke ondernemingen....	—	259.50	350.50	78.12	688.12
Kerken.....	—	16.49	63.92	13.86	94.27
Privaatrechtelijke ondernemingen....	42.00	608.58	743.57	1.038.24	2.432.39
Totaal bedrag der opgenomen leeningen	42.00 ¹⁾	1.300.06	1.692.97	1.509.86	4.544.99

¹⁾ Met uitzondering van de Dawes-leening (Nominaalbedrag 960 millioenen R.M.)

Duidelijk blijkt, dat door de scherpere contrôle van de „Beratungsstelle” de buitenlandsche leeningen van publiekrechtelijke lichamen en ondernemingen in 1927 in vergelijking met het voorafgaande jaar van R.M. 885,48 millioen tot R.M. 457,76 millioen dus ongeveer met de helft afgenomen zijn; de leeningen van privaatrechtelijke ondernemingen zijn overeenkomstig gestegen. Het grondig onderzoek van de „Beratungsstelle”, die slechts werkelijk productieve leeningen van publiekrechtelijke instellingen goedkeurt, heeft echter voor den buitenlandschen credietgever het groote voordeel, dat een nader onderzoek der uitgegeven buitenlandsche leeningen van Deutsche gemeenten overbodig is.

In de laatste maanden heeft de „Beratungsstelle” in het geheel geen buitenlandsche leeningen van publiekrechtelijke lichamen meer goedgekeurd, omdat de Deutsche gemeenten, in de verwachting van de goedkeuring van buitenlandsche leeningen, op groote schaal credieten op korten termijn in het buitenland opgenomen hebben. Men is niet ver van de waarheid af, wanneer men aanneemt, dat de buitenlandsche credieten op korten termijn van de Deutsche gemeenten ongeveer $\frac{1}{2}$ —1 milliard R.M. bedragen. De „Beratungsstelle” heeft hierop haar lijsten gesloten en van verschillende gemeenten p gaven over de hoogte van de credieten op korten

termijn en van de behoeften aan leeningen verlangd. Nadat deze algemeene inlichtingen verkregen waren, heeft de „Beratungsstelle” sedert het midden van Maart ongeveer 300 afzonderlijke aanvragen in behandeling genomen en voor het grootste deel afgedaan, zoodat een gedeelte van de leening van den Deutsche Sparkasse und Giroverband ten bedrage van 100 millioen R.M., waarin een groot aantal steden deelgenomen heeft, en verder de afzonderlijke leeningen van eenige steden vrijgegeven konden worden. Bij deze behandeling bleek, dat eenige gemeenten zich reeds de gelden op een andere manier in het binnenland verschaft hadden. Na de afwikkeling van het tegenwoordige programma — op het eerste deel van de gezamenlijke leening van den Deutsche Sparkasse und Giroverband zal in den herfst een tweede volgen; bovendien zullen nog de leeningen van eenige steden goedgekeurd worden — zal de „Beratungsstelle”, zooals voor kort de Minister van Financiën mededeelde, er bijzonder op letten, dat haar bemoeiingen en de werking van de door haar vastgestelde principes niet door maatregelen van specialen aard, in het bijzonder door de opnemng van buitenlandsche gelden op korten termijn, teniet gedaan worden.

De verklaringen over de contrôle van de buitenlandsche leeningen brengen de groote gebreken in de samenstelling van de Deutsche openbare financiën aan het licht. Contrôle over de buitenlandsche leeningen is niet afdoende; in haar plaats moet een goede contrôle over de geheele financieele gestie van de gemeenten treden. Daartegen verzet zich de trots van de zelfbesturende lichamen tot het uiterste. De taak van de door de verkiezingen opnieuw versterkte regeeringen zal zijn ook hier, tezamen met de nieuwe regelingen van de „Beratungsstelle”, de juiste verhoudingen te scheppen.

AANTEKENINGEN.

Een analyse van de Amerikaansche geldmarkt.

In het zoo juist verschenen Chase Economic Bulletin, Vol. VIII, No. 1, uitgegeven door de Chase National Bank te New York, wijdt de economist van deze bank, Benjamin M. Anderson, Jr. Ph. D., een uitvoerige beschouwing aan de geldmarkt in de Vereenigde Staten, waaraan wij het volgende ontleenen: De ontwikkeling op de geldmarkt wordt in den laatsten tijd met angst en verbazing gadeslagen. De krachten, die hier aan het werk zijn, laten zich echter voor een groot gedeelte meten, men behoeft hier dus niet in het duister te tasten.

Sedert Juli 1927 heeft een geweldige expansie van bankcrediet plaats gehad, die in den vorm van beleggingen en beleeningen tegen onderpand van effecten haar weg naar de aandelenmarkt heeft gevonden. Een groote stijging in het prijsniveau van aandelen, tal van nieuwe emissies en een toenemende omvang van de speculatie in effecten gingen hiermede gepaard.

De beweging begon kort nadat de Federal Reserve Banks hun aankoopsprijs voor wissels hadden verlaagd, de herdisconto-rente van 4 tot 3½ pCt. verminderd en een aanvang gemaakt met den aankoop op groote schaal van Staatspapieren, waarvan zij alleen reeds tusschen 27 Juli en 16 November 1927 voor een bedrag van \$ 320 millioen kochten. Gedurende de maand December van het afgelopen jaar namen de Federal Reserve autoriteiten een neutrale houding aan ten opzichte van de geldmarkt en sinds Januari tot op heden hebben zij met steeds toenemende kracht gestreefd naar een beperking der beweging, aanvankelijk door den verkoop van Staatsobligaties en vervolgens door een verhooging van de herdiscontorente.

De politiek van de Federal Reserve Bank is sinds 1 Januari definitief in de goede richting. Terecht bezorgd om van grove middelen gebruik te maken, is zij voorzichtig, doch met toenemende kracht, te

werk gegaan en op 28 Mei (de datum, waarop dit werd geschreven) mag men met reden aannemen, dat zij de situatie in handen heeft.

Indien zij in het verleden de politiek had gevolgd om de herdiscontorente boven de marktrente te handhaven, zou de verkoop van Staatspapieren, die in Januari begon, alleen reeds voldoende zijn geweest de geldmarkt dienovereenkomstig te beperken en uitbreiding tegen te gaan. Doordat de herdiscontorente van de Federal Reserve Bank echter beneden de marktrente was, bleef de verkoop van Staatsobligaties een tijdlang zonder uitwerking, aangezien de aangesloten banken de fondsen, die op deze wijze aan hun reserves werden onttrokken, door groote herdiscontorenten compenseerden. 23 Mei echter waren de aangesloten banken in dit opzicht zoo ver gegaan als zij maar eenigszins gaan konden, zoodat een verdere verkoop van Staatsobligaties duidelijk merkbare resultaten moest hebben.

De totale omvang der deposito's van de handelsbanken in de Vereenigde Staten (Statebanks, National Banks en Trust Companies) bedroeg op 2 Mei 1928 ongeveer \$44.238 miljoen. Dit bedrag bepaalt echter niet de hoeveelheid geld, die voor nieuwe leeningen beschikbaar is. De deposito's van een bank zijn verplichtingen, geen bezittingen en een bank kan de bestaande deposito's niet uitleenen. Een bank kan slechts haar beleeningen en beleggingen uitbreiden, wanneer zij in staat is, hetzij in kas te betalen, hetzij een nieuw deposito te scheppen en in beide gevallen is de omvang van haar kasreserve van beslissenden invloed. De kern van het probleem ligt derhalve niet bij den omvang van de bankdeposito's, doch bij de reserves, die de aangesloten banken bij de Federal Reserve Banks hebben en die op 2 Mei j.l. ongeveer \$2.442 miljoen groot waren.

Het vraagstuk laat zich intusschen nog nader beperken. Ook dit geheele bedrag is niet beschikbaar als grondslag voor een bankexpansie. Het grootste deel van deze reserves, zoo niet het geheele bedrag, valt onder wettelijke verplichtingen. Slechts wanneer de reserves hier bovenuit gaan is bankexpansie mogelijk en de hieertoe benodigde speling gaat het betrekkelijk geringe bedrag van \$50 miljoen zelden te boven. De kern van het vraagstuk is derhalve de vraag, welke krachten tot een betrekkelijk geringe vermeerdering, resp. vermindering, van den omvang van de reserves hebben geleid.

De tendens gedurende de achter ons liggende periode blijkt uit de volgende cijfers:

Reserves van de aangesloten banken:

27 Juli 1927	\$ 2.282.000.000
30 November 1927	„ 2.379.000.000
1 Februari 1928	„ 2.405.000.000
2 Mei 1928	„ 2.442.000.000

De totale omvang van de reserves der aangesloten banken bedraagt ruim 5 pCt. van het totaal der deposito's van alle andere banken. Indien de reserves van de aangesloten banken den geweldigen totalen omvang van het bankcrediet in de Vereenigde Staten bepalen — en in de achter ons liggende periode is dit ongetwijfeld het geval geweest — behoeven wij ons niet te verbazen, dat een vermeerdering met \$150 miljoen van de reserves der aangesloten banken tot een vermeerdering van ongeveer \$3 milliard van de deposito's der handelsbanken heeft geleid, zooals uit het volgende staatje blijkt:

Deposito's der handelsbanken:

2 Mei 1928	\$ 44.238.070.000
27 Juli 1927	„ 41.158.320.000
Vermeerdering	\$ 3.079.750.000

De volgende tabel geeft een overzicht van de factoren, die tot de vermeerdering van de reserves van de aangesloten banken leidden, gedurende de periode van 27 Juli 1927 tot 30 November 1927.

(in 000 dollars):	
Reserves der aangesloten banken 27 Juli 1927	2.282.028
Reserves der aangesloten banken 30 Nov. 1927	2.378.563
<i>Wijzigingen, die de reserves der aangesloten banken vermeerderen</i>	
Totale stijging der wissels en effecten der Federal Reserve Banks:	
1. Stijging herdisconto's	+ 78.895
2. Stijging der aankopen op de open markt:	
a. Stijging gekochte wissels	+ 185.355
b. Stijging gekochte Staatsobligaties	+ 162.819
c. Daling andere effecten	— 385
	426.684
Stijging geld buiten de schatkist (behalve goud, goudcertificaten en Federal Reserve Notes)	6.000
Stijging rek. crt. Federal Reserve Bank	10.500
Daling deposito's van de regeering, van buitenlandse banken en van andere deposito's bij Federal Reserve Banks ..	13.400
	456.584
<i>Wijzigingen, die de reserves der aangesloten banken verminderen</i>	
Stijging geld in omloop ¹⁾	171.000
Daling goudvoorraad ²⁾	129.000
Daling te goed Federal Reserve Banks van buitenlandse banken	48.100
	348.100
	456.584
Geraamde stijging van de reserves der aangesloten banken	348.100
Werkelijke stijging van de reserves der aangesloten banken	96.535

¹⁾ Schatting op 27 Juli.

²⁾ 31 Juli 1927—30 November 1927.

Dit was in de periode, dat de politiek van de Federal Reserve Banks de geldmarkt ruim maakte. Indien het mogelijk ware zulk een overzicht samen te stellen voor het midden van de verschillende maanden, zou men deze periode het best kunnen beëindigen op 16 November, toen de aankopen op de open markt van Staatspapieren een vermeerdering van \$320 miljoen te zien gaven. In Januari 1928 begonnen de Federal Reserve autoriteiten met een geleidelijke beperking der expansie. Gedurende Februari hadden zij met deze politiek een onmiskenbaar succes. De reserves van de aangesloten banken daalden met \$30 miljoen van \$2.404.673.000 tot \$2.374.515.000. De totale omvang van het bankcrediet in het land, zooals dit blijkt uit de cijfers van de aangesloten banken, daalde eveneens. De leeningen van wisselmakelaars verminderden en het koersniveau van de aandelenmarkt daalde.

De maanden Maart en April brachten echter een merkbare wijziging in den toestand. De speculatiewoede, die in de periode van goedkoop geld heftig was geprikkeld, deed zich met groote kracht gelden en verbrak de teugels van de Federal Reserve Banks. De geldrente steeg, doch de vraag naar geld was niet langer regelmatig en gemakkelijk door een wijziging in het rentepercentage te beïnvloeden, doch zelfs bij stijgende interest werden steeds toenemende bedragen gevraagd. De onttrekking van goud vond verderen voortgang door „earmarking” en uitvoer, zoodat in de maanden Maart en April een bedrag van \$95 miljoen voor de Vereenigde Staten verloren ging. De Federal Reserve autoriteiten verkochten daarenboven ongeveer \$115 miljoen Staatspapieren. Deze tweeledige beperking van de geldmarkt werd aanvankelijk echter overgecompenseerd door de toename van de herdisconto's bij de Federal Reserve Banks. Een ander blijkt uit de volgende tabel:

29 Februari 1928—2 Mei 1928.

(in 000 dollars):	
Reserves der aangesloten banken 29 Februari 1928	2.374.515
Reserves der aangesloten banken 2 Mei 1928	2.441.860
<i>Wijzigingen, die de reserves der aangesloten banken vermeerderen</i>	
Totale stijging der wissels en effecten der Federal Reserve banks:	

1. Stijging herdisconto's	+ 264.486
2. Daling aankopen op de open markt:	
a. Stijging gekochte wissels	+ 19.342
b. Daling gekochte staatsobligaties ..	- 115.300
c. Daling andere effecten	10
	<hr/>
Stijging geld buiten de schatkist (behalve goud, goudcertificaten en Federal Reserve Notes)	6.600
Stijging rek. crt. Federal Reserve Bank	21.391
	<hr/>
	196.509
<i>Wijzigingen, die de reserves der aangesloten banken verminderen</i>	
Stijging geld in omloop ¹⁾	18.000
Daling goudvoorraad ²⁾	95.000
Stijging deposito's van de regering, van buitenl. banken en van andere depos. bij Fed. Res. Banks.	571
	<hr/>
	113.571
	<hr/>
	196.509
	<hr/>
	113.571
Geraamde ³⁾ stijging reserves aangesloten banken	82.938
Werkelijke stijging reserves aangesloten banken	67.345

1) Schatting van 2 Mei.

2) 29 Februari 1928—30 April 1928.

3) Het verschil van ruim \$ 15.000.000 tusschen de geraamde en de werkelijke stijging is waarschijnlijk een gevolg van het feit, dat onze Federal Reserve Bank cijfers van 2 Mei zijn, terwijl onze goudvoorraad het cijfer van 30 April is. De eerste week van Mei toonde groote goudbewegingen, bijna \$ 32.000.000 ging via New York het land uit in de week eindigend 6 Mei.

Bankcrediet nam in Maart en April sterk toe, in hoofdzaak ten bate van de aandelenmarkt, hetzij in den vorm van beleggingen door de banken, hetzij in den vorm van leeningen tegen onderpand van effecten. Leeningen van wisselmakelaars stegen verbazingwekkend snel, terwijl de beursindex van de New York Times van 29 Februari tot 2 Mei van 176,26 tot 195,75 steeg. In Mei echter hadden de verdere druk van de Federal Reserve Banks en de voortgaande vermindering van den goudvoorraad definitief invloed op de reserves van de aangesloten banken.

(In millioenen dollars).

Datum	Reserves aangesloten banken	Herdisc. markt	Aank. v. wiss. op de open markt	Aan-koop. Staats-oblig.	Totale effecten reserves	Goudvoorraad	Fed. Res. Notes in omloop
2 Mei	2.442	757	363	292	1.413	2.709	1.591
9 "	2.426	777	365	277	1.421	2.690	1.591
16 "	2.382	807	347	262	1.418	2.641	1.583
23 "	2.370	847	331	230	1.410	2.634	1.579

De belangrijkste verschuiving in bovenstaand overzicht is de vermindering in de reserves van de aangesloten banken met \$ 72 millioen van 2 tot 23 Mei. Deze vermindering is in hoofdzaak te verklaren uit de daling van de aankopen op de open markt van Staatsobligaties en wissels en de daling in de goudreserves van de Federal Reserve Banks, welke factoren slechts ten deele werden opgeheven door de vermeerdering in de herdisconto's van de Federal Reserve Banks.

Over het algemeen valt de achter ons liggende periode te beschouwen als een versterking van het tijdperk van goedkoop geld en bankexpansie, dat nu reeds sinds den aanvang van 1922 en slechts met uitzondering van het jaar 1923 heerscht. Gedurende dit tijdperk nam het crediet der handelsbanken als volgt toe:

Deposito's der handelsbanken:	
11 April 1928	\$ 44.234.000.000
30 Juni 1922	„ 30.690.000.000
Vermeerdering	\$ 13.544.000.000
Beleeningen, disconto's en beleggingen der handelsbanken:	
11 April 1928	\$ 47.607.000.000
30 Juni 1922	„ 33.095.000.000
Vermeerdering	\$ 14.512.000.000

Goedkoop geld en bankexpansie hebben weinig di-

recten invloed gehad op het bedrijfsleven in de Verenigde Staten gedurende de laatste jaren. Ja zelfs blijken de leeningen door handel en industrie in de Verenigde Staten van de banken gedurende de laatste twee of drie jaren te zijn verminderd. Dit is ten deele een gevolg van het feit, dat het bedrijfsleven tegenwoordig minder groote voorraden aanhoudt dan vroeger en een politiek volgt, die men aanduidt met den naam „hand-to-mouth buying". Het is ten deele ook een gevolg van het feit, dat de maatschappijen in het tijdperk van goedkoop geld voor een groot deel gezorgd hebben voor hun toekomstige financiering.

Het *indirecte* gevolg van goedkoop geld en bankexpansie op het zakenleven is niettemin zeer merkbaar.

Het meest in het oog vallend is de speculatieve stijging in de prijzen van aandelen en bouwgronden geweest. Dit heeft zelf weer invloed gehad op den omvang van de vraag van consumenten. Een gedeelte van de op deze wijze gemaakte winsten is opnieuw geïnvesteerd, doch ongetwijfeld is ook een aanzienlijk deel in de consumptie overgegaan. Een element bij de consumptieve vraag, die uiteraard zal ophouden wanneer de stijging in de prijzen van aandelen en bouwgronden een einde neemt. In de tweede plaats heeft de bankexpansie den groei van het afbetalingsstelsel sterk vergemakkelijkt. In de derde plaats is in het tijdperk van bankexpansie, het tempo van de uitgifte van nieuwe aandelen versneld, wat vooral de bouwbedrijven heeft geprikkeld en ondanks beperkingen van den import den export op peil heeft weten te houden.

Ten slotte dient nog te worden gewezen op de vermeerderde activiteit van financiële tusschenpersonen en wisselmakelaars, de stijging, niet slechts van het koersniveau, doch ook van den omzet op de effectenbeurzen en de vermeerdering van het aantal financieringsmaatschappijen, emissiehuizen, effectenkantoren en investment-trusts.

Indexcijfers van groothandelsprijzen.

„The Economist" schrijft: In de afgelopen maand geeft ons indexcijfer slechts een kleine netto verandering in het algemeene peil van de groothandelsprijzen te zien voor einde Mei, waardoor het totaal vijf punten daalde, vergeleken bij dat van einde April en wel op 4034. In April had een stijging plaats van 69 punten en het laatste cijfer is nog hooger dan in eenige maand sedert September verleden jaar, met uitzondering van April, is voorgekomen, zooals uit de volgende tabel blijkt:

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5) ...	500	300	500	400	500	2200	100,0
Einde Juli 1914	579	352	616 $\frac{1}{2}$	464 $\frac{1}{2}$	553	2565	116,6
„ Nov. 1918	1289	782 $\frac{1}{2}$	1848	903	1389 $\frac{1}{2}$	6212	282,6
„ Dec. 1923	853	815 $\frac{1}{2}$	1382 $\frac{1}{2}$	774	755	4580	208,2
„ Dec. 1924	992	789 $\frac{1}{2}$	1452	815 $\frac{1}{2}$	806	4855	220,7
„ Dec. 1925	936 $\frac{1}{2}$	679	1120	733	782 $\frac{1}{2}$	4251	193,2
„ Dec. 1926	875	736 $\frac{1}{2}$	859	773 $\frac{1}{2}$	731	3975	180,7
„ Mei 1927	911	724	961 $\frac{1}{2}$	673 $\frac{1}{2}$	716	3986	181,2
„ Juni "	913 $\frac{1}{2}$	716	1007	662 $\frac{1}{2}$	705	4004	182,0
„ Juli "	872	707	1068	650 $\frac{1}{2}$	704 $\frac{1}{2}$	4002	181,9
„ Aug. "	883	731	1111	640	706	4071	185,0
„ Sept. "	860 $\frac{1}{2}$	748 $\frac{1}{2}$	1098 $\frac{1}{2}$	617	713 $\frac{1}{2}$	4038	183,5
„ Oct. "	837	731 $\frac{1}{2}$	1088	620 $\frac{1}{2}$	719	3996	181,6
„ Nov. "	820	732	1050	630 $\frac{1}{2}$	724 $\frac{1}{2}$	3957	179,9
„ Dec. "	845 $\frac{1}{2}$	716 $\frac{1}{2}$	1029 $\frac{1}{2}$	620 $\frac{1}{2}$	733	3945	179,3
„ Jan. 1928	839	685 $\frac{1}{2}$	1031	609	722 $\frac{1}{2}$	3887	176,7
„ Feb. "	852 $\frac{1}{2}$	700	1050 $\frac{1}{2}$	594 $\frac{1}{2}$	723 $\frac{1}{2}$	3921	178,2
„ Mrt. "	882	676	1087 $\frac{1}{2}$	598	723	3967	180,3
„ Apr. "	913 $\frac{1}{2}$	669	1100	602	754 $\frac{1}{2}$	4039	183,6
„ Mei "	948 $\frac{1}{2}$	655	1096 $\frac{1}{2}$	609 $\frac{1}{2}$	724 $\frac{1}{2}$	4034	183,4

De verdere stijging van de voornaamste voedingsmiddelen is in hoofdzaak het gevolg van een scherpe stijging van aardappelen, maar binnenlandsche tarwe,

haver en rundvleesch bereikten ook een aanzienlijk hooger cijfer. Deze stijgingen werden echter grotendeels tenietgedaan door dalingen van buitenlandse tarwe en varkensvleesch. In de tweede groep werden de dalingen in suiker en boter gedeeltelijk gecompenseerd door een stijging in thee. De veranderingen in de weefstoffen waren ongewoon klein, waarbij de grootste daling in de binnenlandse wol plaats vond. In de groep delfstoffen waren de schommelingen ook gering en kwamen de voornaamste stijgingen in lood en koper voor. In de groep diversen herstelde de intrekking van de nieuw ingestelde belasting op petroleum het indexcijfer daarvan tot het cijfer van einde Maart. De volgende tabel toont de veranderingen in het indexcijfer der verschillende handelsartikelen tegenover einde April, waarbij het cijfer 50 het gemiddelde van de periode 1901-'05 voorstelt:

	Index-cijfer	of +		Index-cijfer	of +		Index-cijfer	of +
Tarwe (btl.)	96	-10	Katoen(Am.)	104	+1	Koper	53	+2 ⁵
" (Eng.)	86	+6	" (Egypt.)	151	+4	Delfstoff.	609 ⁵	+7 ⁵
Meel	84	-2	Garen	101 ⁵	+1 ⁵	Hout	93	..
Gerst	84 ⁵	-2	Laken	109 ⁵	-2	(Baltisch)
Haver	103	+6	Wol (Eng.)	143 ⁵	-5	Hout
Aardapp.	137 ⁵	+31 ⁵	(Austr.)	109	..	(Amerik.)	77 ⁵	..
Rijst	105	..	Zijde	68	..	Leder	79	..
Rundvl.	89 ⁵	+12 ⁵	Vlas	145 ⁵	-1 ⁵	Petroleum	87 ⁵	-33 ⁵
Schapenvl.	87 ⁵	+2	Hennep	54	-5	Oliën	79 ⁵	+1 ⁵
Varkensvl.	75 ⁵	-9	Jute	110 ⁵	-1	Oliezaden	70	+1 ⁵
Gran. en vl.	948 ⁵	+35	Weefstoffen	1196 ⁵	-3 ⁵	Talk	65	+1
Thee	138 ⁵	+6 ⁵	Ruw-Ijzer	71	..	Indigo	76 ⁵	..
Koffie	133 ⁵	..	Stalen rails	71	..	Soda	85 ⁵	..
Rietsuiker	92	-8	Ijz. staven	79	..	Rubber	11	+5
Bietsuiker	96	-8	Kolen (st.)	93	..	Diversen	724 ⁵	-30
Boter	78 ⁵	-4 ⁵	" (huisbr.)	61 ⁵	+2 ⁵	Totaal	4034	-5
Tabak	116 ⁵	..	Lood	91 ⁵	+4 ⁵			
And. voed. en genotm.	655	-14	Tin	89	-2			

Als gevolg van deze veranderingen zijn granen en vleesch hooger en andere voedingsmiddelen lager dan sedert eenige jaren is voorgekomen, daar de eerste nu 64 pCt. en de laatste 86 pCt. boven het vooroorlogspeil zijn. Dit blijkt uit de volgende tabel, waarin de indexcijfers voor Juli 1914 = 100 zijn gesteld:

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal
Juli 1914.....	100	100	100	100	100	100
December 1918.....	226	222	293	186	241	237,5
December 1923.....	148	231	225	167	136	178,6
December 1924.....	171	224	235	175	146	189,3
December 1925.....	162	193	182	158	141	165,8
December 1926.....	151	209	139	167	132	155,0
Mei 1927.....	157	206	156	145	130	155,4
Juni ".....	158	204	163	143	127	156,1
Juli ".....	151	201	173	140	127	156,7
Augustus ".....	152	208	180	138	128	158,1
September ".....	149	213	178	133	129	157,4
October ".....	144	208	176	134	130	155,8
November ".....	142	208	170	136	131	154,3
December ".....	146	204	167	133	132	153,8
Januari 1928.....	145	195	167	131	131	151,5
Februari ".....	147	199	170	128	131	152,8
Maart ".....	152	192	176	129	131	154,7
April ".....	158	190	178	130	136	157,4
Mei ".....	164	186	178	131	131	157,3

Verleden jaar om dezen tijd bedroeg de stijging boven het vooroorlogspeil 55,4 pCt., terwijl de voornaamste voedingsmiddelen op 157 stonden, andere voedingsmiddelen op 206, textiele goederen op 156, delfstoffen op 145 en diversen op 130.

Voorts volgt hier nog een overzicht van het prijsverloop in een aantal belangrijke landen.

De onderstaande opmerkingen zijn ontleend aan de desbetreffende maandpublicatie van het Centraal Bureau voor de Statistiek en hebben betrekking op de Nederlandsche indexcijfers met basis 1913 = 100.

Bij beschouwing der cijfers over April 1928 in vergelijking met de maand Maart 1928, blijkt, dat het algemeen indexcijfer met 1 punt gestegen is, terwijl dat der voedingsmiddelen gelijk bleef.

	Ver. Staten ¹⁾	Frankrijk	Italië	Duitsch-land ²⁾	Zwitserland	Zweden	Nederland ³⁾	Japan
Novemb. 1913	100 ⁴	100 ⁵	100	100	100 ⁷	100	100	100
Novemb. 1918	..	358	438	367	392	214
Hoogste 1920	..	591	679	..	325	366	297	322
Decemb. 1923	101 ⁵	458	577	..	183	160	154	211
Decemb. 1924	98 ⁵	507	640	137 ⁵	171	168	160	214
Decemb. 1925	103 ⁵	632	715	142 ⁵	156	156	155	194
Decemb. 1926	100 ⁵	627	619	137	148	150	147	170
April 1927	..	637	565	135	146	143	143	170
Mei ".....	94	629	536	137	147	145	145	171
Juni ".....	94	623	509	138	147	146	149	173
Juli ".....	94	621	491	138	147	146	151	170
Augustus ".....	95	619	485	138	147	146	149	167
September ".....	96	601	484	140	148	148	150	169
October ".....	97	588	484	140	148	147	150	170
November ".....	97	595	484	140	149	148	151	168
December ".....	97	605	483	140	150	148	151	168
Januari 1928	96	608	490	139	..	148	153	169
Februari ".....	96	610	489	138	..	147	150	169
Maart ".....	96	624	491	138	..	149	152	..
April ".....	97	624	493	139	..	151	153	169

¹⁾ Bureau of Labour. ²⁾ Stat. Reichsamt. ³⁾ Sedert 1922 gebaseerd op 48 artikelen. ⁴⁾ 1926 = 100. ⁵⁾ Jaargemiddelde. ⁶⁾ Sedert October 1923: Juli 1914 = 100. ⁷⁾ Midden 1914 = 100.

Tegenover een prijsstijging van 15 artikelen met in totaal 139 punten staat een prijsdaling van 17 artikelen met in totaal 118 punten.

Met 10 of meer punten stegen de artikelen: aardappelen (41), paardhuiden (34), en rogge, haver en katoen (elk met 10 punten); met 10 of meer punten daalden de artikelen: vlas (20), kaas (13), schapevleesch en boter (elk 12), peper (11) en kalfsvleesch (10 punten).

BOEKAANKONDIGING.

Wetgeving op In-, Uit- en Doorvoer en de Accijnzen in het Algemeen door J. van der Poel. Tweede Druk. Uitgave van het Ned. Belastingrecht onder hoofdbeding van Prof. Mr. J. P. H. Suyling. Uitgever W. E. J. Tjeenk Willink, te Zwolle, 1928.

De tijd ligt nog niet lang achter ons, dat een bewerking van een belastingwet uit niets anders bestond dan de vermelding van de artikelen der wet met daarop aangeteekend de verschillende besluiten en resoluties. Van verder commentaar onthield in den regel de schrijver zich. Aan de uitgave van „het Nederlandsch belastingrecht” komt de eer toe met deze wijze van bewerking te hebben gebroken. Het eerste deel van dezen cyclus was de wet op de Inkomstenbelasting 1914 bewerkt door Mr. J. H. R. Sinnighe Damsté. Dit boek moest een succes worden daar het niet alleen uitmuntte in duidelijkheid en helderheid, maar dank zij de welversneden pen van den schrijver, den lezer meesleepte.

Toen in 1924 in dezelfde uitgaaf de eerste druk van het werk van den heer J. van der Poel over de wetgeving op In-, Uit- en Doorvoer en de Accijnzen in het algemeen werd aangekondigd, schudde menige insider in dit labyrint het hoofd: de algemeene wet van 1822 met al zijn wijzigingen en al zijn aanvullende Kon. besluiten leende zich niet voor een dergelijke behandeling als men van de uitgave „het Ned. Belastingrecht” kende. De geschiedenis heeft bewezen dat deze pessimisten ongelijk hadden.

Het boek voldeed zoodanig dat thans reeds een tweede druk moest verschijnen, hetgeen veel beteekent waar men toch kan verwachten, dat een boekwerk over invoerrechten op lange na niet een afzetgebied heeft als een werk over de inkomstenbelasting, waarmede menig jurist en accountant in de practijk geregeld in aanraking komt.

De schrijver heeft zijn taak trouwens niet beperkt opgevat en daardoor is het boek niet alléén voor den belastingambtenaar van belang maar ook voor den jurist en den econoom.

De tweede druk is daarbij geheel omgewerkt. De schrijver heeft zich dus niet bepaald tot het „up to

date" brengen der voorschriften, maar heeft zijn werk in vele opzichten beknopter gemaakt. Nu wil ik niet zeggen, dat door deze beperking het boek in alle opzichten gewonnen heeft, maar in ieder geval is het daardoor overzichtelijker geworden en nog meer dan voorheen ook voor den niet belasting-ambtenaar een betrouwbare handleiding. Verdient daarbij de behandeling van het fiscaal straf- en fiscaal strafprocesrecht — het laatste mede in verband met het nieuwe wetboek van strafvordering — voor den juridisch aangelegde een ernstige studie, voor een econoom is het boek van onschatbare waarde. Er zijn weinig vraagstukken die de economie zoo zeer beheerscht als het vraagstuk der invoerrechten en verbruiksbelastingen. Weinige economen hebben zich verdiept in den opzet dier belastingen en het samenstel der wettelijke bepalingen zooals deze hier te lande geldend zijn. Weinigen weten iets van de hier geldende bepalingen omtrent in-, uit- en doorvoer, omtrent entrepots in hare verschillende soorten en met haar verschillende rechten, omtrent het credietstelsel enz. Nu en juist deze beginselen worden niet alleen duidelijk in het hierboven aangehaalde boek uiteen gezet, maar de schrijver schroomt niet om terug te grijpen tot de tijden van het Placaat der Vereenigde Nederlanden op den ophef van de Convoyen en Licenties, mitsgaders van het Lastgeldt op de Zeeschepen van 31 Juli 1725 eenerzijds en anderzijds te vertellen, (ik zeg vertellen waar de betoogtrant een zoodanige is alsof men den schrijver zelf hoort) hoe in de praktijk van heden gehandeld wordt.

PRAKKEN.

MAANDCIJFERS.

EMISSIES IN MEI 1928.

Prov. en Gemeentelijke Leeningen .. f	4.239.750,—
zijnde:	
<i>Nederland</i>	
Gem. Dordrecht f	2.375.000
4½ % obl. à 99 %	f 2.351.250
<i>Duitschland</i>	
Stad Keulen R.M. 1.500.000	
8 % bel. vrije certificaten	
à 99 %	f 891.000
<i>Noorwegen</i>	
Stad Trondhjem N. Kr.	
1.750.000 4½ % bel. vrije	
obl. à 85½ %	f 997.500
Hypotheekbanken	„ 2.239.000,—
zijnde:	
<i>Nederland</i>	
<i>Aandeelen</i>	
Internationale Rijn-Maas	
Hypoth. b. f 150.000 aand.	
à 110 % (10 % storten) f	16.500
<i>Pandbrieven</i>	
Zuid-Nederl. Scheepshy-	
potheekbank f 500.000	
5 % pandbrieven à 98 % f	490.000
<i>Duitschland</i>	
<i>Pandbrieven</i>	
Deutsche Hypoth. bank in	
Meiningen G.M. 3.000.000	
7 % bel. vrijegoudpandbr.	
van 1928 à 96½ %	f 1.732.500
Industriele Ondernemingen	„ 21.216.950,—
zijnde:	
<i>Nederland</i>	
<i>Aandeelen</i>	
Stoom-Spinnerijen en -We-	
verijen v/h. S. J. Span-	
jaard f 1.000.000 winstd.	
aand. à 235 %	f 2.350.000
<i>België</i>	
<i>Aandeelen</i>	
Société Anonyme d'Ougrée-	
Marihaye 5000 aand.	
z. n. w. à f 335 %	f 1.675.000
<i>Duitschland</i>	
<i>Aandeelen</i>	
Norddeutsche Wollkäm-	

merei u. Kamgarnspin-	
nerlei R.M. 5.000.000	
aand. à 203 %	f 6.090.000
<i>Obligatiën</i>	
Mechanische Weberei zu	
Linden A.G. f 2.000.000	
7 % le hyp. bel. vrije obl.	
à 96½ %	f 1.925.000
Ruhr Chemie A.G.	
\$ 1.000.000 6 % hyp. sin-	
king fund obl. à 91¼ % f	2.293.750
<i>Engeland</i>	
<i>Aandeelen</i>	
Branston Artificial Silk	
Co. £ 20.000 deferred	
aand. à 368 %	f 883.200
<i>Vereenigde Staten</i>	
<i>Aandeelen</i>	
American Enka Corpora-	
tion 40.000 aand. z. n. w.	
à \$ 60.	f 6.000.000
Electr., Gas-, Tel., Telegr. en Wa-	
terl. Maatschappijen	f 10.688.750,—
zijnde:	
<i>Nederland</i>	
<i>Aandeelen</i>	
Nat. Bezit van Aandeelen	
Ned.-Ind. Gas-Maatsch.	
f 2.150.000 aand. à 200 % f	4.300.000
<i>Duitschland</i>	
Badische Landeselektrizi-	
tätsversorgung A.G. (Ba-	
denw.) Zw. frs. 10.000.000	
6 % le hyp. obl. à 92½ % f	4.440.000
<i>Vereenigde Staten</i>	
<i>Obligatiën</i>	
Cities Service Company	
\$ 300.000 5 % 30-j. Gold	
Debent. p. 1958 à 97¼ % f	733.125
Cities Service Company	
\$ 500.000 5 % 30-j. Gold	
Debent. p. 1958 à 97¼ %	f 1.215.625
Handelsondernemingen	„ 950.750,—
zijnde:	
<i>Nederland</i>	
<i>Aandeelen</i>	
Algem. Handel-Mij. van	
Onroerende Goederen	
f 250.000 aand. à 100 % f	250.000
Noord-Europ. Houthandel-	
Maatschappij f 300.000	
winst. aand. à 105 %	f 315.000
Amsterdamsche Textiel-	
producten-Onderneming	
v/h. B. I. de Vries & Co.	
f 350.000 winstd. aand.	
à 102½ %	f 385.750
Mijnbouw-Ondernemingen	„ 12.418.750,—
zijnde:	
<i>Belgisch-Kongo</i>	
<i>Aandeelen</i>	
Union minière du Haut-	
Katanga B. frs. 10.000.000	
6 % pref. winstd. aand.	
van B. frs. 500 à f 590	f 11.800.000
<i>Vereenigde Staten</i>	
<i>Aandeelen</i>	
Clara Swansea Mining Co.	
\$ 225.000 aand. à 110 %	f 618.750
Rubber-Maatschappijen	„ 4.800.000,—
zijnde:	
<i>Nederlandsch-Indië</i>	
<i>Obligatiën</i>	
N.V. Rubber Cultuur-Mij.	
„Amsterdam" f 4.800.000	
6 % in aand. convert. b.	
obl. à 100 %	f 4.800.000
Tabaksondernemingen	„ 2.912.000,—
zijnde:	
<i>Nederlandsch-Indië</i>	
<i>Aandeelen</i>	
Deli-Batavia-Maatschappij	
f 1.820.000 aand. à 160 % f	2.912.000

Thee-ondernemingen	f	1.015.000,—
zijnde:		
Nederlandsch-Indië		
Aandeelen		
Thee-Cult.-Mij. „Tjitamboer”	f 700.000 aand. à 145 %	f 1.015.000
Diverse Cultuurondernemingen	„	600.000,—
zijnde:		
Nederlandsch-Indië		
Aandeelen		
Cultuur-Mij. „Koerintji”	f 500.000 aand. à 120 %	f 600.000
Diversen	„	4.365.000,—
zijnde:		
Nederland		
Aandeelen		
Amsterd. Rijtuig-Mij.	f 900.000 aand. à 125 %	f 1.125.000
N.V. Nederlandsche Aanneming-Mij. v/h. Firma H. F. Boersma	f 500.000 winstd. aand. à 160 %	f 800.000
Obligatiën		
Amsterd.sche Ballast-Mij.	f 1.000.000 6% obl à 100%	f 1.000.000
Marokko		
Obligatiën		
Maatschappij „Haven van Tanger”	f 1.500.000 7% gegar. obl. à 96 %	f 1.440.000
Totaal	f	65.445.950,—

1) Introductie ter beurze.
2) " " " " ; eerste koers van afgifte.
3) Deze leening diende geheel voor conversie.

Totaal der emissies in Januari	f	51.704.447,50
Februari	„	66.561.262,50
Maart	„	88.269.392,50
April	„	37.665.310,—
Mei	„	65.445.950,—
Algemeen Totaal	f	309.646.362,50

Voorts werden in de afgelopen maand h.t.l. geïntroduceerd:

8 % obl. Stad Dresden; eerste koers van afgifte	94 %
6 % " " " " " " " "	98½ %
5½ % bel.vr.obl. Stad Oslo; " " " "	97½ %
aand. Ver. Glanzstoff-Fabriken	125 %
8 % obl. Württemberg. Wohnung-Kreditanst. ...	97½ %

terwijl de inschrijving werd opengesteld op de volgende obligatieleeningen:

	Guldens	Rente-voet	Emissie-koers
Maatschappij voor Kerkelijk Crediet	1.000.000	4½ %	97 %
Congreg. v. d. H. Familie v. Nazareth	550.000	7 %	98½ %
Rizzaheim te Koblenz	100.000	7½ %	100 %
Metr. Kapittel van het Aartsbisdom Posen	250.000	8 %	98 %
Priesters van het H. Hart van Jezus te Dusseldorf	400.000	7 %	99 %
Münsterkerk van Bonn	60.000	6½ %	100 %
Kerkbestuur van Christus Koning, Guiderweiler	50.000	8 %	100 %

RESUMÉ UIT HET MONTHLY BULLETIN OF STATISTICS (VOLKENBOND).

		Maandgemiddelde			1927				1928		
		1913	1925	1926	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Maart
Productieván steenkool (1000 tons)	Engeland 1)	24,337	20,590	10,692	21,442	21,095	21,572	21,182	21,889	20,982	22,438
	Ver. Staten	43,088	43,988	50,144	44,062	46,633	43,118	42,918	45,266	42,486	44,862
	Frankrijk 2)	3,338	3,921	4,285	4,133	4,291	4,101	4,323	4,350	4,254	4,566
	Duitschland 3)	15,842	11,052	12,114	12,711	13,094	12,864	13,238	13,421	12,926	14,118
Productieván ruw ijzer (1000 tons)	Engeland	869	530	208	601	606	585	568	569	560	602
	Ver. Staten	2,601	3,082	3,308	2,819	2,829	2,691	2,739	2,916	2,947	3,251
	Frankrijk 4)	434	708	783	761	796	764	796	809	784	858
	België	207	212	283	309	322	313	317	315	302	327
Import (voor binnenl. verbruik)	Duitschland 5)	1,397	848	804	1,105	1,139	1,119	1,150	1,180	1,122	1,170
	Engeland 1000 £ 6)	54,931	97,223	93,105	93,374	95,584	96,861	95,080	90,082	87,183	99,243
	Ver. Stat. 1000 \$	147,932	348,018	367,340	351,216	353,612	347,217	329,120	340,777	342,290	382,000 ¹⁰
	Frankrijk 1000 Frs. 7)	701,778	3712,700	4959,560	3571,508	4475,972	4631,779	5215,962	4123,922	4320,805	4525,495
Export (binnenlandsche producten)	Italië 1000 Lire 8)	303,803	2183,373	2155,945	1137,349	1384,626	1434,803	1870,475	1560,163	1708,103	1818,365
	D'land 1000 M. 9)	897,474	1030,171	333,451	1174,83	1244,683	1290,543	1257,046	1359,870	1250,073	1229,872
	Engeland 1000 £ 6)	43,771	64,448	54,324	60,488	61,167	70,610	58,834	59,743	57,236	64,958
	Ver. Stat. 1000 \$	204,024	401,560	392,643	416,472	480,428	452,868	398,344	401,545	362,685	423,000 ¹⁰
Inklaringen (1000 tons)	Frankrijk 1000 Frs. 10)	573,351	3882,676	4961,221	4545,308	5049,987	4870,540	5020,340	4016,537	4423,363	4318,909
	Italië 1000 Lire 8)	209,303	1522,855	1555,883	1171,306	1406,880	1311,214	1517,437	1032,315	1206,363	1169,870
	D'land 1000 M. 9)	841,436	733,208	815,265	932,873	960,434	909,625	953,027	862,117	942,257	1022,070
	Engeland (geladen) 6)	4,089	4,626	5,348	5,201	5,444	4,999	4,647	4,578	4,163	4,737
Aantal werklozen in 1000	Ver. Staten (gel. en ballast) ..	2,827	4,231	4,354	4,739	4,806	4,741	5,102	3,396	3,926	
	Frankrijk (geladen)	2,876	3,667	3,677	4,140	4,138	4,162	4,031	3,563	3,653	
	Italië (gel. en ballast)	1,560	1,440	1,485	1,522	1,649	1,649	1,649	1,703	1,703	1,703
	Engeland 11)				1,126	1,156	1,210	1,194	1,261	1,228	1,128
Indexcijfers van aandeelkoersen	Italië 12)				306	332	376	414	439	413	412
	Duitschland 13)				179	177	294	520	464	432	383
	Ver. Staten 14)				195,9	188,6	193,1	198,5	198,9	195,6	204,0
	Engel. 15 (1913=100)				205	213	211	210	216	217	225
Zweden 16) (nom. waarde = 100) ...	Zwitserland 17) (id.)				181	181	180	181	193	207	214
	Nederland 18)				210,9	209,8	213,4	223,2	242,6	242,3	241,6
	(1921-25 = 100) ..				107	112	110	103	111	115	116

1) Voor den verkoop beschikbaar. Vanaf einde 1921 zonder Ierland.
2) Incl. bruink. Vanaf 1918 incl. Elzas-Lotharingen. Vanaf 1920 incl., sedert Jan. 1927 excl. het Saargebied. 3) Vanaf 1918 zonder Elzas-Lotharingen. Vanaf 1920 zonder Saargebied en de Pfalz. Vanaf Juli 1922 zonder Poolsch Opper-Silezië. 4) Vanaf 1919 inclusief Elzas-Lotharingen. 5) Zonder Luxemburg. Vanaf 1918 zonder Elzas-Lotharingen, vanaf 1922 zonder Poolsch Opper-Silezië. 6) Vanaf 1 April 1923 met inbegrip van den handel van Groot-Brittannië en Noord Ierland met den lerschen vrijstaat en uitgezonderd den buitenlandschen handel van den lerschen vrijstaat. 7) Sedert Januari 1921 gedeclareerde waarde. 8) Sedert Januari

1922 nieuwe schatting op grond der gedeclareerde waarden. 9) Vanaf Januari 1922 in goudmarken. 10) Met ingang van 1925 officieele waarde-cijfers. 11) Verplichte verzekering. Sedert April 1922 excl. den lerschen vrijstaat. 12) Geheel werkloos. 13) Leden van vakverenigingen; geheel werkloos. Sedert Jan. 1927 mijnwerkers inbegrepen. 14) Wall Street Journal: 20 gewone aand. Maandgem. in §. 15) London and Cambridge Economic Service: 20 gew. aand. 16) Officieel: Industrieel en Scheepvaart-aand. 17) Nationale Bank: 32 industriele aandeleen. 18) Officieel: 49 gewone aandeleen. 19) Voorl. cijfer.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTOS.

Ned. (Disc. Wissels. 4 1/2 13 Oct. '27)	Zwits. Nat. Bk. 3 1/2 22 Oct. '25
Bel. Binn. Eff. 5 1/2 13 Oct. '27	N. Bk. v. Denem. 5 23 Juni '27
Bk. (Vrsch. in R.C. 6 1/2 13 Oct. '27)	Zweedsche Rbk 4 30 Apr. '28
Javasche Bank... 4 1/2 14 Juli '26	Bank v. Noorw. 5 1/2 26 Mrt. '28
Bank van Engeland 4 1/2 21 Apr. '27	Bk. v. Tsjecho-slowakije... 5 8 Mrt. '27
Duitsche Rijksbank 7 5 Oct. '27	N. Bk. v. O'rijk. 6 27 Jan. '28
Bank v. Frankrijk. 3 1/2 19 Jan. '28	N. Bk. v. Hong. 6 26 Aug. '26
Belgische Nat. Bk. 4 1/2 16 Nov. '27	N. Bk. v. Italië. 6 31 Mrt. '28
Fed. Res. Bank N.Y. 4 1/2 17 Mei '28	Bank v. Italië. 6 31 Mrt. '28
Bank van Spanje.. 5 23 Mrt. '28	Z.-Afr. Res. bnk 5 1/2 9 Jan. '28

OPEN MARKT.

Data	1928				1927	1926	1914
	9 Juni	4/9 Juni	28 Mei/2 Juni	21/25 Mei			
Amsterdam Partic. disc. Prolong.	4 1/4	4 1/2	4 3/8	4 1/2	3 1/2	2 1/2	3 1/2
Londen Daggeld .. Partic. disc.	2-3 1/2	2-3 1/2	2 1/2-4	2-4 1/2	3-4	3-4	1 3/4-2
Berlijn Daggeld .. Partic. disc.	4 1/2-6 1/2	4 1/2-8 1/2	5 1/2-9 1/2	4 1/2-8	4-7 1/2	3 1/2-5 1/2	—
New York Call money Partic. disc.	5 1/2-3/4	5 1/2-7/4	5 1/2-6 3/4	6-1/4	4-3/4	3 1/4-4 1/4	1 3/4-2 1/2

1) Call money-koers van 8 Juni en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York **)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
5 Juni 1928	2.47	12.09 7/8	59.21	9.74	34.58	99 3/4
6 " 1928	2.47 19/16	12.09 7/8	59.21	9.74 1/2	34.59	99 3/4
7 " 1928	2.47 3/4	12.09 3/4	59.25	9.74 1/2	34.59 1/2	99 3/4
8 " 1928	2.47 3/4	12.09 3/4	59.20	9.74 1/2	34.60	99 3/4
9 " 1928	—	—	—	—	—	99 3/4
11 " 1928	2.47 7/8	12.10	59.23	9.75	34.62 1/2	99 3/4
Laagste d.w. 1)	2.47 5/8	12.09 1/8	59.18	9.72 1/2	34.55	99 1/4
Hoogste d.w. 1)	2.48	12.10 1/8	59.27	9.76 1/2	34.64	100
4 Juni 1928	2.47 5/8	12.09 7/8	59.26	9.74 1/2	34.57 1/2	99 3/4
28 Mei 1928	—	—	—	—	—	—
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10 3/4	59.26	48.—	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
5 Juni 1928	47.75	34.90	7.34	1.53 1/2	13.05	41.35
6 " 1928	47.77 1/2	34.90	7.34	1.53	13.05	41.35
7 " 1928	47.76 1/2	34.90	7.34	1.53	13.05	41.27 1/2
8 " 1928	47.76	34.87 1/2	7.34	1.53	13.04 1/2	41.27
9 " 1928	—	—	—	—	—	—
11 " 1928	47.76 1/2	34.90	7.34 1/2	1.52 1/2	13.04	41.23 1/2
Laagste d.w. 1)	47.71	34.80	7.31	1.50	13.02	41.19
Hoogste d.w. 1)	47.78	35.—	7.37	1.57 1/2	13.07 1/2	41.40
4 Juni 1928	47.74 1/2	34.90	7.34	1.54	13.05	41.34 1/2
28 Mei 1928	—	—	—	—	—	—
Muntpariteit	48.—	35.—	2)	48.—	48.—	48.—

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Hel-sing-fors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
5 Juni 1928	66.50	66.50	66.40	6.23 1/2	105 3/4	2.47 1/2
6 " 1928	66.50	66.50	66.40	6.23	105 3/4	2.47 1/8
7 " 1928	66.50	66.50	66.40	6.24	105 3/4	2.47 1/8
8 " 1928	66.50	66.50	66.40	6.23 1/2	105 3/4	2.47 1/8
9 " 1928	—	—	—	6.24	105 3/4	2.47 1/8
11 " 1928	66.52 1/2	66.52 1/2	66.40	6.23 1/2	105 3/8	2.47 1/2
Laagste d.w. 1)	66.42 1/2	66.45	66.30	6.21	105 1/2	2.46 3/8
Hoogste d.w. 1)	66.56	66.55	66.45	6.26	106	2.47 1/2
4 Juni 1928	66.50	66.50	66.40	6.24	105 3/4	2.47 1/8
28 Mei 1928	—	—	—	—	—	—
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26 1/2	105 3/8	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/2 en 7.21 1/2.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet-wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
5 Juni 1928	4,88 9/16	3,93 1/4	23,88 1/2	40,36
6 " 1928	4,88 1/2	3,93 1/4	23,89 1/2	40,36
7 " 1928	4,88 1/2	3,93 1/4	23,90 1/2	40,36
8 " 1928	4,88 1/2	3,93 1/4	23,89	40,36
9 " 1928	4,88 1/2	3,93 3/8	23,89	40,36
11 " 1928	4,88 1/16	3,93 3/8	23,89 1/2	40,35
13 Juni 1927	4,85 11/16	3,91 3/8	23,69 1/2	40,05 1/2
Muntpariteit ..	4,8667	19,30	23,81 1/4	40 9/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	26 Mei 1928	2 Juni 1928	4/9 Juni 1928		9 Juni 1928
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 7/16	97 19/16	97 1/2
Athene	Dr. p. £	374 3/4	374 1/8	374 1/4	375 1/4	374 5/8
Bangkok ...	Sh. p. tical	1/10 5/8	1/10 5/8	1/10 5/8	1/10 5/8	1/10 5/8
Budapest ...	Pen. p. £	27.96	27.97	27.92	27.99	27.96 1/2
B. Aires 1) ...	d. p. \$	47 3/4	47 3/4	47 1/8	47 3/4	47 11/16
Calcutta ...	Sh. p. rup.	1/6 1/8	1/6	1/5 3/8	1/6 1/8	1/6
Constantin ..	Piast. p. £	950	947 1/2	940	955	947 1/2
Hongkong ..	Sh. p. \$	2/1 3/8	2/1 1/8	2/0 3/4	2/1 3/8	2/0 11/16
Kobe	Sh. p. yen	1/10 1/8	1/10 3/8	1/10 1/8	1/11 3/8	1/10 3/8
Lissabon ...	Escu. p. £	114	113 3/4	110	113 3/4	110 3/4
Mexico	d. per \$	24	24	23 3/4	24 1/4	24
Montevideo 1)	d. per \$	50 1/2	50 11/32	49 7/8	50 3/8	50 1/4
Montreal 1) ..	\$ per £	4.89	4.89 1/4	4.89	4.89 3/8	4.89 7/8
R. d. Janeiro 1)	d. per Mil.	569 1/8	569 1/8	567 1/8	568 1/8	569 1/8
Shanghai ...	Sh. p. tael	2/9 1/8	2/9 1/8	2/8 3/4	2/9 1/8	2/8 3/4
Singapore ...	id. p. \$	2/3 3/4	2/3 3/4	2/3 11/16	2/3 3/4	2/3 3/4
Valparaiso 2)	\$ p. £	39.45	39.43	39.40	39.49	39.49
Warschau ...	Zl. p. £	43 3/8	43.51 1/2	43.48	43.55	43.51 1/2

1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 3)

Londen 1) N. York 2)		Londen		
4 Juni 1928 ..	27 3/8	60 1/4	4 Juni 1928 ...	84/11
5 " 1928 ..	27 3/8	60 3/8	5 " 1928 ...	84/10 1/4
6 " 1928 ..	27 19/16	60 3/8	6 " 1928 ...	84/10 3/4
7 " 1928 ..	29 9/16	59 7/8	7 " 1928 ...	84/10 3/4
8 " 1928 ..	27 3/8	59 3/4	8 " 1928 ...	84/10 3/4
9 " 1928 ..	27 3/8	60 1/8	9 " 1928 ...	84/10 3/4
11 Juni 1927 ..	26 3/8	57	11 Juni 1927 ...	84/11 1/2
20 Juli 1914 ..	24 15/16	59	20 Juli 1914 ...	84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Vorderingen.	30 Mei 1928	6 Juni 1928
Saldo bij de Nederlandsche Bank ...	f 612.694,39	f 967.251,82
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	—	—
Voorschot op ultimo April 1928 aan de gem. op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomsten belasting	" 37.209.570,08	" 37.209.570,08
Voorschotten aan Suriname	" 8.942.561,89	" 8.960.922,85
Kasvoord. weg. credietverst. a/h. buitenl. Daggeldrekeningen tegen onderpand van Staatsschuldbrieven	" 140.504.307,09	" 140.919.301,29
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	" 18.500.000,—	" 9.500.000,—
Vordering op het Staatsbedrijf der P., T. en T. 9)	" 15.214.694,24	" 15.032.834,66
Id. op andere Staatsbedrijven 2)	" 2.395.348,03	" 3.575.348,03
Verplichtingen.		
Voorschot door de Nederl. Bank ...	f 5.189.597,65	f 8.125.535,79
Schatkistbiljetten in omloop 1)	" 103.526.000,—	" 103.526.000,—
Schatkistpromessen in omloop	" 6.950.000,—	—
Waarvan direct bij de Ned. Bank ..	—	—
Zilverbons in omloop	" 11.874.617,—	" 12.050.553,50
Schuld a. d. Bank v. Ned. Gemeenten 2) ..	—	—
Id. aan Ned.-Indië	" 16.224.378,91	" 12.551.419,46
Id. aan Curaçao	" 239.811,54	" 239.618,25
Id. a. h. Alg. Burg. Pensioenfond. 3) ..	" 2.342.863,47	" 4.628.740,55
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 9) ..	" 40.559.021,89	" 36.028.015,82
Id. aan andere Staatsbedrijven 2)	" 1.315.000,—	" 1.315.000,—
Id. aan diverse instellingen 2)	" 5.793.229,14	" 5.777.138,19

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929.

2) In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	2 Juni 1928	9 Juni 1928
Vorderingen:		
Saldo bij 's Rijks kas	f 15.121.000,—	f 12.459.000,—
Saldo bij de Javasche Bank	" 11.547.000,—	" 13.498.000,—
Verplichtingen:		
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-Indië	—	—
Voorschot Javasche Bank aan N.-Indië	—	—
Schatkistpromessen in omloop	" 150.000,—	" 150.000,—
Muntbiljetten in omloop	" 34.214.000,—	" 34.148.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds ..	" 1.039.000,—	" 852.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank ..	" 1.068.000,—	" 1.058.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 11 Juni 1928.

Activa.			
Binnenl. Wis- eels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 39.797.678,72 Bijbnk. " 2.939.197,15 Ag.sch. " 10.712.219,08	f	53.449.094,95
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—		—
Idem eigen portef.	f 196.473.169,—		—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—		196.473.169,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crl. op onderp.	Hfdbk. f 39.718.628,27 Bijbnk. " 7.045.010,06 Ag.sch. " 61.883.367,78	f	108.647.006,11
Op Effecten	f 104.987.206,11		—
Op Goederen en Spec.	f 3.659.800,—		108.647.006,11
Voorschotten a. h. Rijk	—		5.170.082,43
Munt en Muntmateriaal			
Munt, Goud	f 67.563.125,—		—
Muntmat., Goud	f 367.468.818,36		—
	f 435.031.943,36		—
Munt, Zilver, enz.	f 22.973.671,62		—
Muntmat., Zilver	—		458.005.614,98
Belegging 1/5 kapitaal, reserves en pensioenfonds	—		23.575.585,96
Gebouwen en Meub. der Bank	—		5.000.000,—
Diverse rekeningen	—		38.695.550,34
	f		889.016.103,77
Passiva.			
Kapitaal	f 20.000.000,—		—
Reservefonds	f 7.027.840,39		—
Bijzondere reserve	f 8.000.000,—		—
Pensioenfonds	f 5.165.183,40		—
Bankbiljetten in omloop	f 790.555.390,—		—
Bankassigatiën in omloop	f 293.770,24		—
Rek.-Cour. f Het Rijk saldo's: Anderen	f 46.458.916,93		46.458.916,93
Diverse rekeningen	f 11.515.002,81		—
	f		889.016.103,77

Beschikbaar metaalsaldo f 290.097.307,95
Op de basis van 1/2 metaaldekking... f 122.635.692,52
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. f 1.450.486.535,—
Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
11 Juni '28	67.563	367.469	790.555	46.753	290.097	55
4 " '28	67.616	367.469	811.834	34.961	289.607	54
29 Mei '28	67.625	367.469	797.333	35.975	292.386	55
21 " '28	67.675	367.469	794.461	42.112	292.401	55
14 " '28	67.680	367.469	811.535	37.650	289.788	54
7 " '28	67.684	367.469	828.012	35.582	286.505	53
13 Juni '27	63.634	351.459	795.429	51.110	273.096	52
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ²⁾
4 " 1928	57.484	—	109.161	196.397	40.880
29 Mei 1928	52.613	—	112.722	193.884	41.508
21 " 1928	57.788	—	111.073	193.781	40.397
14 " 1928	64.658	—	118.942	193.630	40.499
7 " 1928	73.827	3.000	121.446	192.270	41.601
13 Juni 1927	153.936	—	133.572	114.103	36.501
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

¹⁾ Op de basis van 1/2 metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

CURAÇOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Dis-conto's	Voor-schotten aan de kolonie	Diverse rekeningen ¹⁾	Diverse rekeningen ²⁾
1 Mei 1928	2.260	3.941	169	70	2.048	131
1 April 1928	2.282	3.831	161	45	2.078	258
1 Maart 1928	2.308	3.389	161	280 ³⁾	2.009	280
1 Februari 1928	2.316	3.390	162	273 ³⁾	2.128	460
1 Januari 1928	2.320	3.312	163	360 ³⁾	2.215	570
1 Dec. 1927	2.263	3.151	80	27	2.024	792
1 Mei 1927	1.769	2.473	150	48	1.825	856

¹⁾ Sluitp. der activa. ²⁾ Sluitp. der passiva. ³⁾ Schuld aan de kolonie.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
9 Juni 1928	191.200	—	311.200	47.800	119.400
2 " 1928	191.400	—	306.400	44.000	121.320
26 Mei 1928	192.600	—	304.600	43.200	123.040
12 Mei 1928	174.261	18.411	306.290	38.528	124.043
5 " 1928	174.446	18.638	304.994	39.893	124.463
28 Apr. 1928	174.445	18.950	303.568	48.804	123.277
21 " 1928	173.233	18.912	304.840	45.805	122.338
11 Juni 1927	185.198	27.520	318.424	48.525	140.024
12 " 1926	195.354	37.787	330.033	43.787	158.851
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaal.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
9 Juni 1928	—	126.100	—	***	53
2 " 1928	—	120.300	—	***	55
26 Mei 1928	—	114.300	—	***	55
12 Mei 1928	13.487	18.193	63.180	63.787	56
5 " 1928	13.417	20.004	64.380	60.324	56
23 Apr. 1928	13.256	22.368	67.710	61.879	55
21 " 1928	13.316	23.126	67.448	60.862	55
11 Juni 1927	14.234	20.673	64.070	56.182	58
12 " 1926	11.099	21.278	43.328	65.491	62
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis 1/2 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
6 Juni 1928	164.074	135.662	295.651	56.250	246.185
30 Mei 1928	162.902	135.985	293.697	56.250	243.935
23 " 1928	162.187	135.064	290.285	56.250	241.251
16 " 1928	161.947	134.834	294.655	56.250	245.057
9 " 1928	161.905	135.218	295.084	56.250	245.463
2 " 1928	160.730	135.756	294.769	56.250	245.082
8 Juni 1927	152.111	137.333	302.460	56.250	252.650
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
6 Juni '28	36.187	52.579	8.853	110.273	48.168	40 3/8
30 Mei '28	28.967	53.985	22.284	89.568	46.668	42 1/4
23 " '28	29.582	54.924	13.095	100.518	46.873	41 1/2
16 " '28	29.577	55.846	19.165	95.377	46.863	40 1/2 1/8
9 " '28	29.457	55.695	13.075	100.782	46.457	40 1/2
2 " '28	31.385	56.697	13.680	101.410	44.724	38 1/8
8 Juni '27	52.586	45.606	12.550	102.389	34.528	30
22 Juli '14	11.005	33.633	13.736	42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarvan in het buitenl. ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarop op het buitenl.	Beleeningen
7 Juni '28	5.543	1.864	343	62	1.696	15	1.921
31 Mei '28	5.543	1.864	343	62	2.822	13	1.810
25 " '28	5.543	1.864	343	61	2.072	13	1.848
18 " '28	5.543	1.864	343	62	1.686	13	1.776
10 " '28	5.543	1.864	343	61	1.869	14	1.791
9 Juni '27	5.547	1.864	345	53	1.779	9	1.670
23 Juli '14	4.104	—	640	—	1.541	8	789

Data	Buit.gew. voorsch. aq.d. Staat	Schatkistbil-jetten ²⁾	Diver-sen ³⁾	Circulatie	Rekg. Courant Particulieren	Staat
7 Juni '28	21.300	5.930	31.243	59.856	8.341	130
31 Mei '28	21.700	5.930	30.743	59.195	8.882	149
25 " '28	22.600	5.930	30.924	58.995	10.512	180
18 " '28	22.700	5.930	29.749	59.719	8.459	59
10 " '28	23.500	5.930	28.342	60.385	8.894	31
9 Juni '27	27.200	5.720	20.483	52.786	11.255	40
23 Juli '14	—	—	—	5.912	943	401

¹⁾ Waarvan beschikbaar 463 miljoen. ²⁾ In disconto genomen wegens voorsch. v. d. Staat aan buitenl. regeeringen. ³⁾ Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buitencirc. banken ¹⁾	Deviezen als gouddekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
7 Juni 1928	2.040,8	85,6	266,9	2.238,1	21,6
31 Mei 1928	2.040,8	85,6	274,1	2.489,4	43,0
23 " 1928	2.040,7	85,6	229,5	2.035,2	27,4
15 " 1928	2.040,8	85,6	212,9	1.985,9	59,7
7 " 1928	2.040,9	85,6	197,5	2.280,4	39,2
7 Juni 1927	1.815,5	69,1	86,9	2.338,2	54,9
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa ²⁾	Circulatie	Rekg. Crt.	Diverse Passiva
7 Juni 1928	94,0	602,4	4.218,0	532,7	204,8
31 Mei 1928	94,0	666,7	4.486,9	581,5	197,9
23 " 1928	94,0	553,7	3.821,6	675,1	195,7
15 " 1928	94,0	566,4	3.987,1	463,5	208,2
7 " 1928	94,0	558,1	4.238,9	430,5	189,5
7 Juni 1927	92,9	464,9	3.689,2	650,9	252,6
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	94,4	40,0

¹⁾ Onbelast. ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 7 Juni, 31, 23, 15, 7 Mei '28, 7 Juni '27, resp. 47; 24; 60; 60; 43; 61 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data 1928	Goud		Zilver ¹⁾	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. ald. Staat voor ingetrokken markten	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in enwissels op het buitenl.						Schatkist	Partic.
7 Juni	787	429	44	541	56	387	2.122	20	65
31 Mei	780	476	44	543	97	391	2.155	26	114
24 "	772	455	44	553	48	390	2.119	26	83
17 "	772	469	44	556	51	389	2.127	20	89
10 "	771	467	44	552	46	393	2.123	20	96
9 Juni ²⁾	644	438	41	484	28	400	1.876	12	116

¹⁾ Aan de schatkist gecedeerd. ²⁾ 1927.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
23 Mei '28	2.634,3	1.198,5	161,1	847,5	330,6
16 " '28	2.640,8	1.225,6	160,8	807,4	347,3
9 " '28	2.690,1	1.228,5	157,8	777,1	365,1
2 " '28	2.709,4	1.249,7	159,0	757,1	363,1
25 Apr. '28	2.723,3	1.266,8	162,6	709,1	365,8
18 " '28	2.719,4	1.329,7	165,1	619,6	350,8
25 Mei '27	3.012,0	1.698,4	165,8	428,6	236,2

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekking-perc. ¹⁾	Algem. Dekking-perc. ²⁾
23 Mei '28	230,5	1.579,4	2.416,5	139,6	65,9	70,0
16 " '28	262,3	1.583,1	2.434,2	139,2	65,7	69,7
9 " '28	277,4	1.591,2	2.474,1	138,1	66,2	70,1
2 " '28	292,3	1.590,6	2.493,5	137,6	66,3	70,2
25 Apr. '28	304,8	1.572,6	2.474,6	137,6	67,3	71,3
18 " '28	340,7	1.582,0	2.423,3	137,6	67,9	72,0
25 Mei '27	321,9	1.705,8	2.325,6	129,0	74,2	78,8

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden. F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Disconto's en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal Deposito's	Waarvan time deposits
16 Mei '28	642	15.937	6.654	1.763	20.897	6.972
9 " '28	643	15.897	6.647	1.804	20.862	6.948
2 " '28	643	15.951	6.637	1.816	20.966	6.911
25 Apr. '28	644	15.722	6.616	1.804	20.737	6.878
18 " '28	645	15.763	6.618	1.767	20.899	6.841
18 Mei '27	668	14.460	6.032	1.701	19.477	6.166

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 11 Juni 1928.

De stemming van de internationale fondsenmarkten is in de achter ons liggende berichtswEEK vrijwel volkomen beheerscht door de houding van de beurs te New York. Toen in den aanvang van de berichtswEEK de tendens daar ter plaatse tamelijk prijshoudend bleek te zijn, ging men ook in de overige centra tot aankopen over. Later evenwel, nadat een scherpe reactie in de Amerikaansche fondsenmarkt was ingetreden, werd men veelal bevreemd nieuwe engagementen aan te gaan en gaf het algemeene koerspeel een neiging tot achteruitgang te zien. De beurs te New York zelf heeft gereageerd in verband met de stemming op de geldmarkt. Weliswaar is „call money” lager verkrijgbaar geweest dan acht dagen geleden, doch het feit, dat de voorschotten aan de beursmakelaars opnieuw met een belangrijk bedrag zijn toegenomen, heeft vrees doen ontstaan voor nieuw en krachtig ingrijpen van de financiële autoriteiten. Daarentegen is men optimistisch gestemd, voor zoover het het Amerikaansche bedrijfsleven betreft. Weliswaar is de levendigheid in de staalindustrie eenigszins verminderd — getuige ook de afneming van de onuitgevoerde orders van de Steeltrust — doch van de overige takken van nijverheid hebben de berichten gunstig geluid.

Te Parijs is de daling van het koerspeel nogal heftig geweest. Evenals men enkele weken geleden zonder keuze allerlei fondsen uit de markt heeft genomen, voornamelijk voor buitenlandsche, speciaal voor Belgische rekening, is men er thans toe overgegaan omvangrijke posities te liquideeren, ook zonder scherpe selectie. Het gevolg is geweest een krachtige daling over de geheele linie, welke weliswaar het toppunt heeft bereikt in de tot voor korten tijd sterk gefavoriseerde papieren, zooals Banque de France, Sucrerie Say, Crédit Lyonnais, Générale d'Electricité, enz., doch welke ook de overige fondsen heeft aangetast.

Te Berlijn is de stemming vrij sterk verdeeld geweest. Over het algemeen was de tendens niet lusteloos, doch tegen het einde van de berichtswEEK heeft de stijging van den dollarkoers eenige bezorgdheid in het leven geroepen. Men was bevreemd, dat dit een symptoom was van het onttrekken van in Duitschland geplaatste buitenlandsche saldi en achte het ontstaan van complicaties op de geldmarkt mogelijk. Ook hebben de berichten van de beurs te New York invloed uitgeoefend. Ten slotte echter is een herstel van eenige betekenis ontstaan, zoodat het einde van de berichtswEEK niet op het laagstbereikte peil is gekomen.

Te Londen is de beurs stil en weinig belangrijk geweest. De omvang van zaken is sterk afgenomen en tegelijkertijd is dit met de koersilicuaties het geval geweest. Daarentegen was de afdeling voor „gilt-edged” papieren vast, in verband met de ruimere geldmarkt te Londen.

Ten onzent is de gang van zaken op de fondsenmarkt nogal verdeeld geweest. De beleggingsafdeling heeft over het algemeen een vast aspect te zien gegeven, doordat de geldmarkt eenige teekenen van verruiming heeft getoond. Weliswaar bleven de verschillen meestal beperkt tot fracties van procenten, doch de algemeene tendens werd hierdoor niet geïnflueneerd. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 104¹⁵/₁₆, 104³/₄; 4¹/₂ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 100%, 100⁷/₁₆; 4¹/₂ pCt. Ned. Indië 1926: 98³/₁₆, 98⁵/₁₆, 98³/₄; Sao Paulo 1921: 107¹/₂, 107¹/₂, 107¹/₂.

Daarentegen waren de meeste andere afdelingen lusteloos, al zijn af en toe wel verbeteringen van eenigen omvang op te merken geweest. Een tamelijk scherpe daling viel op te merken in de afdeling voor industriële aandelen. Nu de buitenlandsche markten of lusteloos zijn of zich in een afwachtende houding bevinden, is de kooplust voor buitenlandsche rekening ten aanzien van sommige fondsen aan onze beurs ook geringer geworden. In de eerste plaats hebben hieronder aandelen in kunstzijdefabrieken te lijden gehad, zoodat bijv. aandelen Nederlandsche Kunstzijdefabriek, Hollandsche Kunstzijde Industrie, Internationale Viscoze, enz. alle een achteruitgang van het koerspeel te zien hebben gegeven. Aanvankelijk hebben aandelen Maekubee hierop een uitzondering gevormd, doch ten slotte bleken ook deze niet tegen de algemeen dalende richting bestand te zijn. Voorts waren aandelen Philips Gloeilampenfabrieken aangeboden, zoodat een vrij scherpe reactie is ingetreden. De overige industriële soorten bleken eveneens niet zeer opgewekt te zijn. Centrale Suiker Mij.: 80, 82, 81¹/₄, 80³/₄; Holl. Kunstzijde Ind.: 241, 232¹/₄, 230; Jurgens: 280; Margarine Unie: 206¹/₂, 203, 201¹/₄; Maekubee: 229¹/₄, 241, 235¹/₄, 233, 230¹/₄; Ned. Kunstzijdefabriek: 533, 528¹/₄, 511¹/₄, 509¹/₂, 511; Philips Gloeilampenfabr.: 770¹/₄, 752¹/₄, 748; Zweedsche Lucifers: 420, 421¹/₄, 416¹/₂, 417, 415¹/₂.

De afdeling voor suikeraandelen is verdeeld geweest.

Over het algemeen was de handel klein en de stemming is niet onaangenaam geweest. Wel heeft het teleurstelling gewekt, dat de V.J.S.P. nog steeds niet tot verkoopen is overgegaan, doch overigens heeft dit ook geen realisatie-drang uitgelokt. Een uitzondering hebben aandelen H.V.A. gevormd, waarin eenige contramine is ontstaan, welke door den druk der verkooporders een achteruitgang van den koers in het leven heeft geroepen. Ten slotte hebben ook de overige aandelen zich hierbij eenigszins aangesloten. Besito Cultuur Mij.: 186, 187, 190, 189 $\frac{1}{4}$; H.V.A.: 719 $\frac{1}{2}$, 724, 726, 720, 715; Javasche Cultuur Mij.: 382, 388 $\frac{1}{2}$, 385, 387, 386; Kalibagor: 412, 410, 412, 416; Poerworedjo: 120, 119 $\frac{1}{4}$, 119 $\frac{3}{8}$, 119; Sindanglaet: 453, 450, 448; Tjepper: 845, 855, 860, 878, 874; Watoetoelis Poppoh: 798, 801, 795.

De scheepvaartmarkt is vrij vast geweest. De aankondiging, tegen het einde van de berichtsweek, van een uitgifte van aandelen Java-China-Japan Lijn heeft een goeden indruk gemaakt. Holland-Amerika Lijn: 78 $\frac{1}{2}$, 76 $\frac{1}{2}$, 75 $\frac{1}{2}$; Java-China-Japan Lijn: 141, 138 $\frac{1}{2}$; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 86 $\frac{1}{4}$, 87 $\frac{1}{4}$, 88, 87; Nievelt Goudriaan: 115 $\frac{1}{4}$, 116 $\frac{1}{4}$, 115 $\frac{1}{8}$, 115 $\frac{1}{4}$; Stoomvaart Mij. Nederland: 193, 193 $\frac{1}{2}$.

Rubberaandelen waren weinig bewogen. De rubberprijs is vrijwel niet veranderd en hoewel deze week opnieuw de voorraden te Londen zijn verminderd, heeft dit feit niet veel indruk op de markt gemaakt. Onder deze omstandigheden is de handel tot bijzonder kleine proporties ingekrompen; aanbod en vraag bevonden zich vrijwel in evenwicht. Amsterdam Rubber: 234 $\frac{1}{2}$, 238 $\frac{1}{4}$, 235 $\frac{1}{4}$, 233 $\frac{3}{8}$; Deli Batavia: 174 $\frac{1}{2}$, 177 $\frac{1}{2}$, 178, 175; Hessa Rubber: 316, 320, 316 $\frac{1}{2}$, 316 $\frac{1}{4}$; Java Caoutchouc: 154 $\frac{1}{2}$, 156, 150 $\frac{1}{2}$, 149; Majanglanden: 295, 297, 293; Ned. Ind. Rubber & Koffie: 276, 279, 278, 270 $\frac{1}{2}$; R'dam Tapanoei: 114 $\frac{1}{2}$, 119, 116 $\frac{1}{2}$, 115; Serbadjadi: 219 $\frac{1}{4}$, 217 $\frac{1}{4}$, 218, 217 $\frac{1}{2}$, 213; Sumatra Caoutchouc: 180, 181 $\frac{1}{2}$, 177; Sumatra Rubber: 194, 191 $\frac{1}{4}$, 191 $\frac{1}{2}$, 189; Ver. Ind. Cultuurond.: 139, 142 $\frac{1}{4}$, 141 $\frac{1}{2}$, 140; Intercontinental Rubber: 13, 12 $\frac{1}{2}$, 12 $\frac{1}{2}$, 12 $\frac{1}{2}$.

De tabakmarkt is in den aanvang van de berichtsperiode en ook nog gedurende de eerste helft vrij vast geweest. Daarna is, in overeenstemming met de algemeene tendens, eenige reactie ingetreden, welke echter geen groote afmetingen heeft aangenomen. Een uitzondering hebben sommige Javasorten gevormd, voor welke de vraag op enkele dagen groot is geweest, in verband met de hooge prijzen, voor het product van de desbetreffende ondernemingen besteed. Arendsburg: 629, 631, 630; Besoeki Tabak Mij.: 522, 520, 519, 515; Deli Batavia Mij.: 528, 534, 528 $\frac{1}{4}$, 524, 516 $\frac{1}{2}$; Deli Mij.: 453 $\frac{1}{4}$, 458, 459, 454 $\frac{1}{4}$, 453 $\frac{1}{4}$; Ngoepit: 350, 355, 357, 360; Oostkust: 197 $\frac{1}{2}$, 201 $\frac{1}{2}$, 199, 196, 195; Senembah: 519, 501 (ex div.), 496, 492 $\frac{1}{2}$, 490.

De afdeling voor *petroleumaandelen* werd uit den aard der zaak geheel beheerscht door aandelen Koninklijke Petroleum Mij. De stemming voor dit fonds is over het algemeen vast gebleven, ondanks het internationale karakter. Uit Parijs kwamen op sommige dagen zelfs omvangrijke kooporders, welke extra steun hebben verleend. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 367 $\frac{1}{4}$, 366 $\frac{1}{4}$; Gec. Holl. Petr. Cy.: 226, 227 $\frac{1}{2}$, 222; Koninklijke Ned. Petr. Mij.: 388 $\frac{1}{4}$, 384 $\frac{3}{8}$, 388; Perlak Petroleum: 72 $\frac{1}{4}$, 74 $\frac{1}{2}$, 77, 77 $\frac{1}{4}$; Peudawa: 21, 19 $\frac{1}{8}$, 20 $\frac{1}{2}$, 19 $\frac{1}{8}$; Marland Oil: 38 $\frac{1}{2}$, 36 $\frac{1}{4}$, 36, 35 $\frac{1}{2}$.

De afdeling voor *mijnbouwaandelen* heeft zich volkomen op den achtergrond bewogen. Van de belangstelling, welke enkele weken geleden voor deze fondsen heeft bestaan, viel niet veel meer te merken, in verband waarmede een lichte afbrokkeling van het koerspeil plaats heeft gevonden. Algemeene Exploratie Mij.: 100 $\frac{3}{8}$, 101 $\frac{1}{16}$, 98 $\frac{1}{4}$; Billiton

1e Rubriek: 970, 1000; Müller & Co. Mijnbouw Mij.: 96 $\frac{1}{4}$, 95, 94 $\frac{1}{8}$, 96; Redjang Lebong: 136 $\frac{1}{2}$, 141, 139; Singkep Tin Mij.: 402, 402 $\frac{1}{2}$, 400, 395.

Bankaandelen waren stil, doch vast, in overeenstemming met de stemming voor beleggingspapieren. Amsterdamsche Bank: 180, 181 $\frac{1}{2}$, 181 $\frac{1}{4}$, 181 $\frac{1}{4}$; Koloniale Bank: 272 $\frac{1}{4}$, 274, 272 $\frac{1}{2}$, 270; Ned. Ind. Handelsbank 184, 184 $\frac{1}{2}$, 183 $\frac{1}{4}$, 183 $\frac{1}{2}$; Ned. Handels Mij.: 184 $\frac{1}{16}$, 183 $\frac{1}{4}$, 184 $\frac{5}{16}$, 182 $\frac{7}{8}$; Rotterdamsche Bankvereniging: 99 $\frac{1}{2}$, 98 $\frac{1}{2}$, 98 $\frac{1}{4}$; Twentsche Bank: 143.

De *Amerikaansche markt* heeft zich geheel bij Wallstreet aangesloten, met het gevolg, dat vooral tegen het einde van de berichtsweek scherpe nadeelige verschillen zijn voorgekomen. Anaconda Copper: 143 $\frac{1}{2}$, 145 $\frac{7}{8}$, 140, 140 $\frac{1}{2}$, 134 $\frac{1}{4}$; Studebaker: 76 $\frac{1}{8}$, 76 $\frac{3}{4}$, 74 $\frac{5}{8}$ (ex div.), 70 $\frac{7}{8}$; U.S. Leather Corp.: 44 $\frac{1}{4}$, 43 $\frac{1}{2}$, 40 $\frac{11}{16}$; U.S. Steel Corp.: 143 $\frac{3}{8}$, 144 $\frac{1}{4}$, 141 $\frac{3}{8}$; Atchison Topeca: 187 $\frac{9}{16}$ (ex div.), 184 $\frac{1}{4}$; Baltimore & Ohio: 112 (ex div.), 111; Missouri Kansas & Texas: 34 $\frac{1}{16}$, 34 $\frac{1}{2}$, 33 $\frac{1}{4}$, 34 $\frac{1}{4}$; New York Ont. & West.: 32 $\frac{1}{16}$, 33, 32 $\frac{11}{16}$, 29 $\frac{15}{16}$; Union Pacific: 198, 194 $\frac{1}{2}$, 196 $\frac{1}{2}$, 192 $\frac{1}{4}$; Wabash Railway: 87, 87 $\frac{21}{32}$, 77 $\frac{1}{8}$.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

12 Juni 1928.

Tarwe: Het meest belangrijke bericht van de week is het oogstrapport van Washington. Volgens dit bericht is de stand van wintertarwe niet vooruitgegaan, maar aangezien bij de schatting steeds met eenigen achteruitgang gerekend wordt, is thans de schatting van de opbrengst toch verhoogd van 479 tot 512 millioen bu., tegen een eindraming van verleden jaar van 552 millioen bu. Dit groote verschil tusschen de schatting van verleden jaar op 1 Juni en de eindraming, geeft wel aan, hoeveel de oogst nog verbeteren kan en daar de weersomstandigheden over het algemeen in den laatsten tijd goed geweest zijn, moet men er dus rekening mee houden, dat ook dit jaar de eindopbrengst van de wintertarwe nog wel wat hooger geraamd zal worden. Wat de voorjaarstarwe betreft, de stand wordt met 79 aangegeven tegen 86,8 op 1 Juni 1927 en 88,5 als gemiddelde van de laatste tien jaar. Dit is dus teleurstellend en waar er geen verontrustende berichten uit het Noord-Westen ontvangen zijn, verwondert deze schatting wel eenigszins. De markt is er evenwel niet vast op geworden. Wel was er op den 9den Mei, den eersten dag na het bekend worden van het rapport, een lichte verbetering, doch deze ging op den volgende markttag wederom verloren. Aangezien in de eerste dagen der berichtsweek Chicago bijzonder flauw gestemd was, zijn ten slotte de noteeringen van 4 tot 11 Juni ca. 6 d.c. per bu. teruggelopen. In Winnipeg bedraagt de daling weinig minder, terwijl ook in Buenos Ayres en Rosario de markten flauw geweest zijn, vooral te Buenos Ayres, waar de noteeringen 35 en 30 centavos daalden. Waar het weer in het Noord-Westen van de Vereenigde Staten zoowel als in Canada gunstig geweest is, in zoverre er regen gevallen is, daar waar naar regen verlangd werd, begint men optimistischer te worden over de opbrengst, zoowel van den Canadeeschen als van den Noord-Amerikaanschen oogst van zomertarwe. Hoewel men de in Canada voor export beschikbare hoeveelheid verschillend beoordeelt, valt niet weg te cijferen, dat op het oogenblik de zichtbare voorraad in de Vereenigde Staten en Canada gezamenlijk circa tweemaal zoo groot is als een jaar geleden en dat het nog

INDUSTRIEELLE DISCONTO MAATSCHAPPIJ

AMSTERDAM LONDEN BERLIJN PARIJS KOPENHAGEN
 MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL / 10.000.000.— VOLGESTORT CEPLAATST EN RESERVES / 7.900.000.—

Financiering van den afzet van industrieele producten.

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Juli	Mais Juli	Haver Juli	Tarwe Juni	Mais Juni	Lijnzaad Juni
9 Juni '28	142 $\frac{7}{8}$	103 $\frac{1}{2}$	55 $\frac{5}{8}$	11,55	8,65	15,95
2 " '28	147 $\frac{3}{8}$	105 $\frac{5}{8}$	56 $\frac{3}{8}$	11,90	8,30	15,90
9 Juni '27	146 $\frac{3}{8}$	98 $\frac{7}{8}$	49 $\frac{1}{4}$	12,50	6,40	16,25
9 Juni '26	142 $\frac{1}{8}$	74 $\frac{7}{8}$	42 $\frac{5}{8}$	13,55	6,80	16,15
9 Juni '25	166 $\frac{1}{4}$	117	56	15,—	9,45	21,35
20 Juli '14	82	56 $\frac{3}{8}$	36 $\frac{1}{2}$	9,40	5,38	13,70

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	11 Juni 1928	4 Juni 1928	13 Juni 1927
	Tarwe (Hardwinter II) .. ¹	14,50	15,—
Rogge (No. 2 Western) .. ¹	14,50	14,85	13,60
Mais (La Plata)	238,—	232,—	175,—
Gerst (No. 2 barley) ²	253,—	259,—	253,—
Haver (Canada 3)..... ¹	14,25	15,—	13,25
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) .. ¹	13,60	13,40	12,10
Lijnzaad (La Plata)	369,—	370,—	372,—

¹) per 100 KG. ²) per 2000 KG. ³) per 1960 KG.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	3/9 Juni 1928	Sedert 1 Jan. 1928	Overeenk. tijdvak 1927	3/9 Juni 1928	Sedert 1 Jan. 1928	Overeenk. tijdvak 1927	1928	1927
Tarwe.....	17.725	927.258	989.317	4.484	34.738	33.065	961.996	1.022.382
Rogge.....	5.201	88.494	168.917	—	—	100	88.494	169.017
Boekweit.....	188	10.026	11.284	—	—	67	10.026	11.351
Mais.....	18.999	418.311	587.963	4.072	96.059	97.502	514.370	685.465
Gerst.....	10.805	153.947	210.703	—	3.540	6.529	157.487	217.232
Haver.....	3.367	77.399	80.042	—	210	2.728	77.609	82.770
Lijnzaad.....	2.607	99.272	117.883	4.020	173.318	121.888	272.590	239.771
Lijnkoek.....	5.341	92.114	83.439	—	1.184	—	93.298	83.439
Tarwemeel.....	3.978	53.150	52.731	1.569	20.267	17.637	73.417	70.368
Andere meelsoorten.....	—	5.470	7.486	—	—	—	5.470	7.486

maar zeer kort duurt voor het oogsten der wintertarwe in de Vereenigde Staten in vollen gang is. De vraag voor tarwe zal intusschen moeten komen van Europa en als men alleen naar de stoomende hoeveelheid keek, zou men wel een goede vraag kunnen verwachten. De voorraden zijn evenwel in vele havens nog zeer belangrijk, zoo in Rotterdam, waar men zich verwondert, dat niettegenstaande de fabrikanten weinig tarwe meer in koop hebben, de vraag toch niet verbetert, terwijl aan den anderen kant de berichten betreffende de consumptie van brood, in verband met de hooge prijzen der aardappelen, van dien aard zijn, dat men toch wel een goede vraag naar tarwebloem zou kunnen verwachten. Toch is het nog voornamelijk het Continent, dat stoomende ladingen opneemt, want in de Engelsche markt is de vraag over het algemeen zeer teleurstellend. Af en toe is Frankrijk in de markt, hetgeen, gezien de niet al te gunstige vooruitzichten voor den nieuwen oogst, niet verwonderlijk is.

De weersomstandigheden zijn verder over 't algemeen zeer gunstig geweest voor de Europeesche oogsten. Zelfs Rusland zendt betere berichten, ofschoon deze tamelijk vaag zijn en men dus geen duidelijk beeld krijgt van de vermoedelijke opbrengst van den oogst over het heele land.

De markttoestand heeft zich nog niet gewijzigd, in zoverre spoedig aankomende tarwe het laagst in prijs staat. Wanneer nu de oogstberichten verder gunstig blijven, bestaat er wel zeer weinig aanleiding voor de verschillende meelfabrikanten om vooruit te koopen en zoolang deze toestand duurt, zal er wel zeer weinig tarwe van den nieuwen oogst verhandeld kunnen worden. Dit zal misschien later zijn uitdrukking vinden in een sterkeren drang tot verkoopen van latere posities, maar voorloopig heeft deze drang slechts tot gevolg, dat ook de prijzen voor spoedig leverbare tarwe, en dan in verhouding nog meer, verlaagd worden. De markttoestand is dus op het oogenblik zeer onbevredigend en een spoedige verbetering schijnt men niet te kunnen verwachten.

Rogge: De roggemarkt heeft in zoverre die van tarwe niet gevolgd, dat de noteringen in Chicago, ofschoon ook lager dan op 4 dezer, niet die groote verschillen toonen. Per Juli bedraagt de daling slechts 1 $\frac{1}{2}$ d.c. per bu. van 56 lbs. en per September slechts $\frac{1}{2}$ d.c. De oorzaak hiervan is, dat het Washingtonbericht wederom een kleinere opbrengst aangeeft voor rogge, nl. 37.000.000 tegen 39.370.000 als schatting op 1 Mei en tegen een eindraming van verleden jaar van 58.500.000. Dit verschil met verleden jaar is zeer belangrijk en indien Europa zelf geen voldoende oogst van rogge mocht opbrengen, zou de mindere opbrengst in de Vereenigde Staten tot zeer hooge prijzen voor dit artikel kunnen leiden. Evenwel zijn de Europeesche berichten den laatsten tijd gunstig, zoodat men waarschijnlijk niet met een slechten oogst behoeft rekening te houden. Toch is het ook zeer onwaarschijnlijk, dat de roggeoogst in Europa zeer groot zal worden, zoodat er, alles bijeen genomen, veel reden voor is aan te nemen dat de roggeprijs in het aan-

staande seizoen niet veel onder dien van tarwe zal blijven, ja dien misschien vaak zal overtreffen.

Mais: Zeer vaste markten hebben wij gezien in dit artikel en een groot aantal zaken zijn tot stand gekomen, voornamelijk in spoedig af te laden ladingen en partijen van La Plata. Het is nu duidelijk, dat de verschepingen de laatste maanden onvoldoende geweest zijn voor de consumptie en dat de voorraden bij de consumenten wel uiterst gering geworden zijn. Dientengevolge zijn de prijzen van spoedig aankomende mais in verschillende havens scherp gestegen, vooral in Hamburg, waar de voorraden onvoldoende zijn om het uitgestrekte achterland, waartoe althans gedeeltelijk ook Scandinavië behoort, van mais te voorzien. Als gevolg hiervan werd er ook van Rotterdam nogal wat mais door Scandinavië opgenomen en ofschoon de prijzen daardoor in Rotterdam scherp stegen, werd er ditmaal zeer weinig concurrentie van België ondervonden, ook al heeft men in den laatsten tijd over 't algemeen meer mais naar Antwerpen dan naar Rotterdam afgeladen. De verschepingen van La Plata zijn in de afgelopen week niet toegenomen. Blijkbaar ondervindt de verscheping van mais nogal vertraging door regen, die in den laatsten tijd gevallen is. De verschepingen van andere landen hebben zoo weinig te beteekenen, dat de markt geheel beheerscht wordt door Argentinië. Er zijn wel offertes aan de markt van Zuid-Afrika, maar deze gelden slechts voor latere verscheping, terwijl de prijzen meesten tijds nog hooger zijn dan waarvoor men dezelfde posities van Argentinië kan koopen. In Noord-Amerika zijn de prijzen van mais wel iets teruggelopen, doch zij blijven toch nog steeds te hoog om export mogelijk te maken. De zichtbare voorraad is in de Staten afgenomen en is nu belangrijk lager dan een jaar geleden. Men mag wel als zeker aannemen, dat men, totdat de nieuwe oogst aan de markt komt, geen mais voor export beschikbaar zal hebben.

Gerst: Over de gerstmarkt valt deze week weinig nieuws te vermelden. De prijzen hebben weinig gefluctueerd, doch het aantal zaken, dat tot stand gekomen is, is gering. De verschepingen toonen een belangrijke vermeerdering ten gevolge van groote afladingen van Britsch-Indië. De zaken met Noord-Amerika hebben niet veel te beteekenen, alleen is Canada tamelijk dringend aan de markt voor gerst van den nieuwen oogst, maar de belangstelling was over 't algemeen gering, zoodat men geen groote afdoeningen kan vermelden. De prijzen voor gerst van den Donau van den nieuwen oogst zijn ook weinig veranderd. Het aanbod is nog niet overwegend, maar waar de vooruitzichten over 't algemeen gunstig zijn, bleek het onmogelijk om hogere prijzen te maken.

Haver: De havermarkt blijft vast gestemd, na een aanvankelijke daling, vooral in de Noord-Amerikaansche markten op 5 Juni. De hoeveelheid spoedig aankomende haver is gering en hooge prijzen moesten daarvoor betaald worden. Van Europeesche haver wordt weinig meer aangeboden, terwijl ook de verschepingen van La Plata niet veel te beteekenen hebben.

SUIKER.

Ook de afgelopen week bleven de verschillende suikermarkten zeer kalm gestemd.

In Amerika verbeterde de stemming in de tweede helft der week ietwat, op geruchten, dat belanghebbenden in Cuba den President in overweging zouden geven van de oorspronkelijk voor Amerika bestemde 3.300.000 tons eene kwantiteit van 300.000 tons te bestemmen voor den export naar andere landen en voor den verkoop hiervan een gunstiger tijdperk af te wachten.

Op de termijnmarkt kwam deze verbeterde stemming tot uitdrukking, doordat de teruglopende noteringen weder aantrokken, zoodat het slot nagenoeg hetzelfde was als dat der voorafgaande week, nl.:

Juli 2,63; Sept. 2,74; Dec. 2,83; Mrt. 2,72; Mei 2,79; voor Sp. C. viel de notering tot 4,27.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen deze week 54.000 tons, de versmeltingen 46.000 tons tegen 72.000 tons in 1927 en de voorraden 559.000 tons tegen 270.000 tons.

Cuba- en andere koloniale suiker werd aanvankelijk verhandeld tot prijzen, dalende tot 2½ d.c. c. & fr. Boven genoemde geruchten echter waren aanleiding, dat de verkoopprijs werd verhoogd tot 2½ d.c., terwijl houders zich meerendeels terugtrokken.

De Cubaansche Export Verg. beschikte over het restant van 50.000 tons uit de reserve van 200.000 tons tot 2,54½ d.c. fob. Naar verluidt werd een groot gedeelte van deze suikers op speculatie gekocht. Men verwacht eerstdaags eene beslissing betreffende het begin van de volgende campagne op Cuba; vooralsnog vermoedt men, dat niet vóór 15 Januari 1929 met malen zal worden begonnen. Kolonel Tarafa zal in October a.s. weder een ontwerp aan Cuba en andere productielanden voorleggen tot regeling der 1929/30 oogsten.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1928	1927	1926
	Tons	Tons	Tons
Cubaansche prod. tot 5/6	4.000.000	4.499.000	4.380.561
Consumptie	42.830	54.000	63.000
Weekontv. afscheephavens ..	39.512	34.429	78.681
Totaal sedert 1/1	2.919.788	3.182.736	3.521.619
Werkende fabrieken	2	3	—
Weekexport	60.948	84.649	111.811
Totale export sedert 1/1	1.641.080	1.825.691	2.079.388
Voorraad afscheephavens ...	1.257.908	1.320.091	1.409.101
Voorraad Binnenland	1.058.182	1.225.835	1.167.258

In Engeland brokkelden prijzen op de termijnmarkt wegens verdere liquidaties eerst gevoelig af, waarna echter eenig herstel intrad. Het slot lag echter nog lager dan dat der vorige week en was: Juni Sh. 14/9¼; Aug. en Dec. 14/11¼; Mrt. '29 15/1½.

Voor Java publiceerden de V.I.S.P. op 31 Mei nieuwe taxaties van oogst 1928, nl.: Superieur 1.588.708 tons (1000 KG.), Sup. Stroopsuiker 9.072 tons, hoofdsuiker 778.034 tons, melasse 84.473 tons, hetgeen 103.880 tons meer is dan hunne raming van 30 April.

In de tweede hand brokkelden noteringen weder tusschen f ¼ en f ¼ af naar gelang van soort en levering.

Hier te lande liepen noteringen op de termijnmarkt in de eerste weekhelft gevoelig terug; daarna konden zij echter weder ietwat aantrekken als gevolg van dekkingsvraag. De markt sloot kalm op de volgende vraagnoteringen: Aug. f 15¼; Dec. f 16¼ en Mrt. f 16¼, met koopers tot ongeveer f ¼ lager. De omzet bedroeg deze week 4550 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons. Manchester, d.d. 6 Juni 1928.

Sedert onze laatste publicatie veertien dagen geleden, heeft de Amerikaansche katoenmarkt weinig activiteit getoond. Prijzen bleven tot jl. Maandag vrij vast, toen ten gevolge van ongunstige weerberichten uit de katoencentra, noteringen, zoowel in Europa als in Amerika, begonnen op te loopen. Aan de stijging kwam gisteren in New York echter een eind, toen prijzen ongeveer 12 tot 24 punten lager waren, terwijl ook Liverpool hedenmorgen flauwer opent. Egyptische katoen is vrij vast geweest met neiging tot stijgen. Locoverkopen zijn gedurende de afgelopen week gering geweest in verband met de vacatiebiedagen.

In de Amerikaansche garenmarkt gaat bepaald weinig om en ook nu de spinnerijen na de vacatiedagen weer zijn begonnen te werken is er geen openhooping van orders. Wel bestaat er belangstelling voor de huidige noteringen, doch werkelijke zaken beperken zich tot kleine hoeveelheden. Er zijn echter aanvragen voor Mulegarens en ge-

twijnde bundelgarens voor export, doch biedingen zijn over het algemeen veel te laag om tot zaken te leiden. Naar Egyptische garens bestaat niet veel interesse en de vraag beperkt zich voornamelijk voor binnenlandsch gebruik, hoewel men hier en daar nog onderhandelt over enkele partijtjes voor export. De markt verkeert echter nog onder den invloed van de vacantie en gisteren was de beurs niet zoo goed bezocht als op gewone marktdagen het geval is.

Doekprijzen zijn vast en kunnen zich goed handhaven. De markt weerspiegelt hetgeen hierboven over garens gezegd is. Er worden slechts geringe zaken in diverse styles gedaan, doch er zijn teekenen, die erop wijzen, dat groter zaken mogelijk zouden zijn, indien prijsideeën van koopers en verkoopers niet zoo ver uiteenliepen. De mailberichten van de Oostersche markten zijn in geen geval pessimistisch en voor verschillende styles begint men belangstelling te toonen. De jongste prijsstijging heeft overzeesche koopers echter niet voldoende vertrouwen geschonken hun limites dienovereenkomstig te verhoogden, terwijl zij evenmin geneigd zijn op normale wijze zaken te doen. Er bestaat veel belangstelling in de huidige prijzen, doch er gaat weinig om. De markt verkeert nog eenigszins in een vacantiestemming, die nog wel eenigen tijd zal voortduren en het prijsniveau is vrijwel onveranderd.

	Liverpoolnoteringen	Oost. koersen	22 Mei	5 Juni
	23 Mei	6 Juni	T.T. op Br.-Indië	1/5¼ 1/5¼
F.G.F. Sakellaridis	21,55	21,70	T.T. op Hongkong	2/1¼ 2/0¼
G.F. No. 1 Oomra	8,15	8,05	T.T. op Shanghai	2/9¼ 2,8¼

Noteering voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands.)

	8 Juni 1928	1 Juni 1928	25 Mei 1928	8 Juni 1927	9 Juni 1926
New York voor Middling ...	21,05 c	21,05 c	21,10 c	16,60 c	18,80 c
New Orleans voor Middling	20,51 c	20,52 c	20,46 c	16,12 c	17,95 c
Liverpool voor Middling ...	11,45 d	gesl. d	11,46 d	8,99 d	10,18 d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '27 tot 2 Juni '28	Overeenkomstige periode	
		1926/27	1925/26
Ontvangsten Gulf-Havens.	8234	12731	9431
Atlant.Havens			
Uitvoer naar Gr. Britannië	1337	2477	2160
" " 't Vasteland etc.	4731	6240	4257
" " Japan	948	1699	1139

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

	1 Juni '28	Overeenkomstig tijdstip	
		1927	1926
Amerik. havens	1214	1569	810
Binnenland	595	614	1302
New York	97	225	44
New Orleans	306	405	233
Liverpool	578	1015	534

KOFFIE.

De stemming bleef in de afgelopen week onveranderd, dat wil zeggen vrij vast bij doorengenomen onveranderde prijzen en met matigen afzet. De kost- en vracht-aanbiedingen van Brazilië liepen den eenen dag iets op om den anderen dag wederom iets in te zakken en zijn bij het afsluiten van dit bericht feitelijk geheel dezelfde als die van een week geleden. Ook in de cif-prijzen van Robusta, op aflading van Nederlandsch-Indië, kwam zoo goed als geen verandering; alleen van enkele ongewassen soorten liepen de prijzen een fractie terug.

Aan de termijnmarkt zakten de noteringen, in navolging van New-York, in het begin van de afgelopen week iets in om zich echter dadelijk weder geleidelijk te herstellen, waardoor het verschil tegenover een week geleden ten slotte slechts miniem is.

Nieuws van betekenis werd in de laatste dagen niet bekend. Het Instituut tot Permanente Verdediging van de Koffie in Brazilië gaat op den ingeslagen weg voort en beheerscht feitelijk het artikel volkomen. Een maatregel, enkele dagen geleden genomen, toont, dat het niet bereid is ook maar in één enkel opzicht af te wijken van de eenmaal genomen maatregelen. De aanvoeren uit het binnenland naar de haven van Rio zijn namelijk sedert 8 dezer

voor enkele dagen stopgezet, omdat de voor den tijd van een maand vastgestelde hoeveelheid toen reeds bereikt was; hoewel de maandelijksche termijn eerst op 11 dezer verstrekt. Dat het Instituut overigens, voor zoover het binnen de grenzen van zijn politiek blijft, met bepaalde wenschen van den handel rekening wil houden, blijkt uit een per post ontvangen bericht uit Santos, meldende dat aldaar een speciaal pakhuis voor den opslag van gewasschen koffie's uit den nieuwen oogst is aangewezen, waardoor achteruitgang van de kwaliteit — in het bijzonder van de kleur — door een opslag gedurende vele maanden in de binnenlandsche pakhuisen, in de toekomst voor deze fijnere soort wordt voorkomen. Er is echter bepaald, dat de ontvanger tegenover de gewasschen koffie, die dan direct naar Santos wordt doorgelaten, eenzelfde hoeveelheid van andere soorten, waarvoor niet, zooals bij gewasschen koffie, dadelijke doorzending naar de afscheephaven noodzakelijk is, aan het Instituut moet teruggeven.

Volgens een heden uit Brazilië ontvangen telegram bedroeg de voorraad, in de pakhuisen en de spoorwegstations in het binnenland van Sao Paulo en Minas Geraes teruggehouden, op 31 Mei 11.714.000 balen. Op 30 April was deze voorraad 12.115.000 balen groot, zoodat de vermindering dus in Mei heeft bedragen 401.000 balen.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 105/- a 107/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 108/- a 110/-, terwijl zij van Rio type New York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 74/6 a 75/6.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Juli-verscheping, 38¼ ct., Palembang Robusta, Juli/Augustus-verscheping, 38½ ct., Benkoelen Robusta Juni-verscheping, 39¼ ct., Mandheling Robusta, Juni-verscheping 42¼ ct., W.I.B. f.a.q. Robusta, Juni-verscheping, 47½ ct., alles per ½ KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteringen bleven onveranderd 65 ct. per ½ KG. voor Superior Santos en 49 ct. voor Robusta.

De noteringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd contract basis Santos Good			
	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
12 Juni	58½	57½	—	—	46¾	44¾	44¼	43¾
5 „	58½	57½	—	—	46¾	45¼	44¼	44¼
30 Mei	58	56½	—	—	45¾	44	43¾	43¾
22 „	58	56½	—	—	46¾	45¼	44¼	44¼

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Sept.	Dec.	Maart	Mei
11 Juni	\$ 15,07	\$ 15,15	\$ 15,—	\$ 14,91
4 „	„ 15,30	„ 15,41	„ 15,38	„ 15,30
29 Mei	„ 14,93	„ 15,—	„ 14,90	„ 14,82
21 „	„ 15,56	„ 15,59	„ 15,55	„ —,—

Rotterdam, 12 Juni 1928.

THEE.

In de Amsterdamsche veiling van 7 Juni was de kooplust niet bijzonder groot en de prijzen ondergingen een vermindering ten opzichte van die der vorige veiling (16 Mei) van gemiddeld 3½ cts.

Er werden in totaal 14.581 kn. Javathee en 5813 kn. Sumatrathee aangeboden. Hiervan werd een vrij groote hoeveelheid opgehouden, doch na de veiling werd toch nog een aanzienlijk gedeelte van de hand gedaan.

Te Londen heerschte eveneens een eenigszins flauwe stemming, welke zich reeds dadelijk bij de her-opening der veilingen na de Pinkstervacantie — hoewel toen nog in geringe mate — deed gelden.

Voor de e.v. Amsterdamsche veiling, te houden op 28 dezer, zijn ca. 18.400 kn. aangeslagen.

De cijfers van den „Board of Trade“ over April gaven aanvoeren te zien van 23,8 miljoen lbs. (vorig jaar 26,5) en afleveringen ten bedrage van 39,2 miljoen lbs. (vorig jaar 40), waarvan 32 miljoen lbs. voor binnenlandsch verbruik (vorig jaar bijna 31 miljoen lbs.).

De Engelsche voorraden beliepen op ulto. April 223.464.000 lbs. (vorig jaar 175 miljoen), hetgeen een vermindering ten opzichte van ulto. Maart beteekent van 19,3 miljoen lbs. De voorraad te Londen op 31 Mei bedroeg 176,5 miljoen lbs. (vorig jaar 139,5 miljoen).

Volgens telegrafische berichten zou de Noordelijk Br-

Indische oogst op einde Mei voorloopig moeten worden geschat op 34.639.000 lbs. tegenover 30.130.000 lbs. verleden jaar. Men zij echter voorzichtig met deze taxaties!
Amsterdam, 11 Juni 1928.

VRACHTENMARKT.

De Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt bleef de afgelopen week flauw gestemd, doch tegen het einde was eenige opleving waar te nemen. Er was alleen vraag van Montreal en terwijl de lage vrachten tegen het einde der week iets meer orders aan de markt brachten, schijnt overvloedig veel tonnage van Noord-Amerika beschikbaar te zullen komen. Een verdere factor in het nadeel van de wilde tonnage is het ruime aanbod van ruimte met lijnbooten en er werd flink geboekt per Juni en begin Juli naar Antwerpen of Rotterdam tegen 10 cents voor zwaar graan. Per tweede helft October en midden November is Italiaansche tonnage bevracht van Montreal naar de Middellandsche Zee tegen 16¼ cents, één haven.

Van West-Indië bleef een matige vraag bestaan naar tonnage voor suiker, doch de vrachten zijn in overeenstemming gekomen met de algemeen lage vrachten van Amerika. Nadat tonnage van 6/7500 tons van Cuba was gedaan naar de gebruikelijke U.K./Continent havens per tweede helft Juni en Juni/Juli tegen 16/-, is een 7000 tonner gedaan per midden Juli tegen 15/6. Cuba/Marseille betaalde 17/3 per Juni/Juli.

De North Pacific bleef kalm. Van Vancouver werd in het geheel niets bevracht, doch Portland bevrachtte een 6500 tonner naar U.K./Continent per Juli/Aug. tegen 28/6 met de gebruikelijke opties, terwijl van San Francisco een 7000 tonner is gedaan naar U.K./Continent tegen 30/- per dezelfde datum.

Van de La Plata ging meer om, doch de vrachten zijn aanzienlijk gezakt, hoofdzakelijk ten gevolge van het feit, dat de markt overvoerd was van Juni tonnage. Van boven La Plata is bevracht tegen de lage vracht van 18/6 naar Hull of Avonmouth en 18/- naar het Continent voor een spotprompte boot van 5000 tons, 10 pCt. Per eind Juni/begin Juli zijn de vrachten iets beter, nl. van boven La Plata havens naar U.K./Continent 20/-. Van Buenos Aires is een spotprompte boot gedaan naar Antwerpen direct tegen 16/6.

De chilialpeter vrachtenmarkt is nog steeds levenloos. Een paar partijen werden geboekt en wel per Juni/Juli naar Havre/Hamburg range tegen 17/3 en naar Duinkerken/Hamburg range per dezelfde positie tegen 17/6. Naar Havre/Rotterdam range is 2000 tons per ieder van de maanden Juli/Aug./Sept. gedaan tegen 19/-.

De oostelijke afdelingen bleven vast en de vrachten vertoonden weinig of geen verandering. Britsch-Indië was tamelijk levendig en bevrachtte van Bombay/Karachi/Marmagoa op deadweight basis naar de Middellandsche Zee/U.K./Continent tegen 22/6 per Juni/Juli.

Van den Donau ging slechts weinig om; de eenige afsluiting is een boot naar het Continent per spotprompt tegen 13/-. Van de Zwarte Zee is een 5000 tonner gedaan per Juni/Juli tegen 10/6 Continent, 11/- U.K., 13/- Scandinavië.

De Middellandsche Zee was kalm en de vrachten zwak. Erts betaalde o.m.: Melilla/Rotterdam 4/9, Carthage/IJmuiden 5/6, Bizerta/Chester 7/9.

De markt van de Golf van Biscaye is vast en er is een flinke vraag naar tonnage Bilbao/Rotterdam betaalde 5/6, Cardiff 5/10½, Glasgow 6/9.

De uitgaande kolenvrachten van Engeland waren zwak met uitzondering van Zuid-Amerikaansche bestemmingen. Zuid-Wales betaalde: Rouaan 3/6, Marseille 7/9, Dakar 7/6, Buenos Aires 10/7½ en van de Oostkust: Aarhus 5/-, Antwerpen 2/4½, Napels 7/9, Alexandrië 9/4½.

RIJNVAART.

Week van 3 t/m. 9 Juni 1928.

De aanvoeren van zeezijde waren, wat erts betreft, levendiger dan de voorafgaande week. Scheepsruimte was over het algemeen iets schaarscher, doch voldoende om in de vraag te voorzien. Ook werd de benodigde scheepsruimte aangevuld met ruimte, welke ledig van de Ruhrhavens kwam. De vrachten ondergingen geen wijziging. Voor erts betaalde men f 0,45 met ¼ en f 0,55 met ½ lostijd. Hollandsche schepen konden ten deele de oponthoudsclausule bij staking na afloop van den lostijd bedingen. Voor Duitse schepen, welke erts laadden, kwam deze conditie niet in aanmerking. Naar Mannheim bedroeg de vracht voor ruwe producten ca. f 1,10 per last, met verkorten lostijd, met bijvoeging van de oponthoudsclausule. De waterstand bleef gunstig en wassend. In de Ruhrhavens ging zeer weinig om. De staking duurde onverminderd voort.

DE TWENTSCHE BANK

Amsterdam - Rotterdam - 's-Gravenhage - Almelo - Dordrecht - Enschede - Hengelo -
Oldenzaal - Utrecht - Zaandam - Zwolle

Maandstaat op 31 Mei 1928

DEBET

Aandeelhouders nog te storten 90 pCt. op aandelen B, waarvoor waarborg gedeponneerd	f	796.500,—
Deelneming in de firma B. W. BLIJDENSTEIN & Co., te Londen	"	7.020.000,—
Deelneming in beviende Bankinstellingen f 9.419.462,51		
waarvoor in geld gestort	"	7.094.762,51
waarvoor effecten gedeponneerd	f	2.324.700,—
Effecten van Aandeelhouders gedeponneerd bij beviende instellingen	"	3.000.000,—
ten eigen gebruike	"	32.969.500,—
		<hr/>
	"	38.294.200,—
Kassa, Wissels en Coupons	"	33.387.253,48
Nederl. Schatkistbiljetten en promessen	"	2.489.021,59
Saldo's bij Bankiers	"	19.142.668,62
Daggeldleeningen	"	—
Eigen Effecten en Syndicaten	"	16.784.825,51
Saldo te ontvangen en te leveren fondsen	"	557.857,75
Prolongatiën gegeven	"	14.004.900,—
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldi Rek.-Crt. f 119.021.941,47		
Af: loopende Promessen	"	1.420.000,—
		<hr/>
	"	117.601.941,97
Voorschotten op Consignatiën	"	1.403.242,66
Gebouwen	"	5.929.383,54
		<hr/>
Totaal	f	264.506.557,63

CREDIT

Kapitaal	f	38.000.000,—
Reservefonds	"	14.500.000,—
Aandeelhouders voor gedeponneerde Effecten als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B	f	796.500,—
in Leen-Depot	"	37.497.700,—
		<hr/>
	"	38.294.200,—
Zieken- en Pensioenfonds	"	3.180.261,17
Deposito's	"	57.605.349,43
Prolongatie-Deposito's	"	4.820.500,—
Saldi Rekeningen-Courant	f	77.202.407,79
" " " voor gelden in het Buitenland ..	"	2.552.760,66
		<hr/>
	"	79.755.168,45
Daggeldleeningen	"	9.000.000,—
De Nederlandsche Bank	"	1.380.184,53
Te betalen Wissels	"	14.840.396,47
Geaccepteerd door derden	"	3.473.756,04
Diverse Rekeningen	"	1.656.741,54
		<hr/>
Totaal	f	264.506.557,63

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM

'S-GRAVENHAGE

ROTTERDAM

BATAVIA

AMOY, AMPENAN, BANDOENG, BOMBAY, CALCUTTA, CHERIBON, GORONTALO,
HONGKONG, KOBE, MAKASSAR, MEDAN, MENADO, PALEMBANG, PEKALON-
GAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SHANGHAI, SINGAPORE, SOERABAYA,
SWATOW, TEGAL, TJILATJAP, TOKIO, WELTEVREDEN, YOKOHAMA.

Naamlooze Vennootschap

Maatschappij tot Vervaardiging van Snijmachines volgens

„van Berkel's Patent”

en van andere Werktuigen, te Rotterdam.

Uitgifte van

f 3.000.000. = 5% Obligatiën

De ondergeteekende bericht dat, behoudens goedkeuring der uitgifte door de Algemeene Vergadering van Aandeelhouders, de inschrijving op bovengenoemde Obligatieleening zal zijn opengesteld op

DONDERDAG 14 JUNI 1928,

van des voormiddags 9 tot des namiddags 4 uur.

tot den koers van **97%**

bij hare kantoren te **AMSTERDAM**, te **ROTTERDAM** en te **'s-GRAVENHAGE**, op de voorwaarden van het prospectus van uitgifte, waarvan exemplaren met inschrijvingsbiljetten bij bovengenoemde kantoren verkrijgbaar zijn.

AMSTERDAMSCH BANK

AMSTERDAM, 7 Juni 1928.

**RESIDENTIE
HYPOTHEEK BANK**

's-GRAVENHAGE

Anna Paulownastraat 97

Trustee's en Accountantscontrôle

Geplaatst Maatsch. Kap. f 1.400.000.—
Reserve f 601.000.—**4½ pCt. Hypotheekbr. tegen 98½ pCt.**

Opeischbaar à pari na 10 jaren

Directie: K. E. Abbing, D. van Oordt.

Vraagt proefnummers
van het**Octrooi-en Merkenblad**aan de Administratie:
Wijnhaven 113, R'dam,
Telefoonnummer 7843.**Het
Betalingsverkeer**

door J. F. HALKEMA KOHL

*Handelseconomische
Boekerij — Deel II*

Prijs. . . . f 1.90

Alom verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij Nijgh & v. Ditmar's Uitg.-Maatschappij — Rotterdam

Naamlooze Vennootschap

**Wilton's Machinefabriek en Scheepswerf
Rotterdam**

Scheepsbouw en Machinefabricage. Speciale inrichting voor reparatiën van elken omvang. Vijf droogdokken met lichtvermogen tot 46000 ton. ⚙ Dwarshelling. Drijvende kranen met een lichtvermogen tot 120 ton.

Telefoon: 6707, 6708, 7303
7304, 7305, 7325

Telegramadres: „WILTON” Rotterdam